

Bruxelles, den 8. juli 2025
(OR. en)

11333/25

ENV 670
CLIMA 256
AGRI 326
PECHE 203
ECOFIN 964
COMPET 701

FØLGESKRIVELSE

fra: Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen

modtaget: 7. juli 2025

til: Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union

Komm. dok. nr.: COM(2025) 420 final

Vedr.: MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET
Revision af gennemførelsen af miljøreglerne 2025
Gennemførelse af miljøreglerne skaber velstand og sikkerhed

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2025) 420 final.

Bilag: COM(2025) 420 final

Bruxelles, den 7.7.2025
COM(2025) 420 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Revision af gennemførelsen af miljøreglerne 2025

Gennemførelse af miljøreglerne skaber velstand og sikkerhed

{SWD(2025) 300 final} - {SWD(2025) 301 final} - {SWD(2025) 302 final} -
{SWD(2025) 303 final} - {SWD(2025) 304 final} - {SWD(2025) 305 final} -
{SWD(2025) 306 final} - {SWD(2025) 307 final} - {SWD(2025) 308 final} -
{SWD(2025) 309 final} - {SWD(2025) 310 final} - {SWD(2025) 311 final} -
{SWD(2025) 312 final} - {SWD(2025) 313 final} - {SWD(2025) 314 final} -
{SWD(2025) 315 final} - {SWD(2025) 316 final} - {SWD(2025) 317 final} -
{SWD(2025) 318 final} - {SWD(2025) 319 final} - {SWD(2025) 320 final} -
{SWD(2025) 321 final} - {SWD(2025) 322 final} - {SWD(2025) 323 final} -
{SWD(2025) 324 final} - {SWD(2025) 325 final} - {SWD(2025) 326 final}

Indholdsfortegnelse

I. Gennemførelsens rolle i EU's miljølovgivning og -politik.....	2
1. Mål og udfordringer	2
2. EIR's rolle i styringen af gennemførelsen	3
3. En betydelig gennemførelses- og investeringskløft	4
4. Fuld, rettidig, retfærdig og omkostningseffektiv gennemførelse er afgørende.....	6
5. Nøglefaktorer for god gennemførelse	7
6. Konklusion	11
II. Status over gennemførelsen af EU's miljølovgivning og -politik	12
1. Cirkulær økonomi og affald	12
2. Nulforurening, herunder kemikalier	16
3. Natur og biodiversitet.....	28
4. Klimaindsats.....	32
5. Forvaltning	35
6. Finansiering.....	39

Denne revision af gennemførelsen af miljøreglerne i 2025 (EIR) – den fjerde, siden Kommissionen indledte denne proces i 2016¹ – er en periodisk rapport om status for gennemførelsen af Den Europæiske Unions (EU's) miljølovgivning og -politikker. Denne EIR-pakke omfatter denne meddelelse med fokus på tendenser i hele EU og 27 rapporter om status for gennemførelsen i hver medlemsstat. I disse rapporter anbefales også "prioriterede foranstaltninger", som de enkelte medlemsstater bør iværksætte.

I. Gennemførelsens rolle i EU's miljølovgivning og -politik

1. Mål og udfordringer

Klimaændringer, forurening og tab af biodiversitet er blandt de alvorligste og mest presserende risici i dag, både globalt og i EU, og de forværres af ikkebæredygtig ressourceanvendelse². EU's miljølovgivning og miljøpolitik har til formål at imødegå disse risici, og i det seneste årti er der sket betydelige forbedringer i gennemførelsen heraf. EU-dækkende indikatorer vedrørende den anvendte andelen af materialer og ressourceproduktiviteten viser fremskridt i medlemsstaternes omstilling til en cirkulær økonomi. Der er også sket en væsentlig forbedring af luftkvaliteten – og derigennem også opnået væsentlige sundhedsmæssige fordele. Emissionerne fra industrien og hyppigheden af industriulykker er faldet mærkbart. Samtidig er der sket en betydelig stigning med hensyn til beskyttede områder i hele EU, således at EU er godt på vej mod at nå målet i den globale ramme for biodiversitet på 30 % af de retligt beskyttede områder. EU's klimamål for 2030 er også inden for rækkevidde³. Samtidig er der stadig en gennemførelseskløft. På nogle områder skal fremskridtene ske hurtigere for at reducere de vedvarende skader og de dermed forbundne omkostninger, for at nå de 2050-mål, der er fastsat i EU's ottende miljøhandlingsprogram⁴, og for at imødekomme folks bekymringer.

Alt dette bør opnås, samtidig med at det holdes for øje, at **bæredygtighed og konkurrenceevne går hånd i hånd**. Målet er at sikre, at dekarbonisering og naturbeskyttelse fører til en cirkulær, konkurrencedygtig økonomi, der giver mere tilbage til naturen, end den tager fra den⁵. **For at nå dette mål er gennemførelse og forenkling afgørende.**

De gentagne og forbundne miljøkatastrofer og -risici – f.eks. oversvømmelser, tørke, brande og zoonotiske sygdomme – viser, at miljøbeskyttelse er et spørgsmål om sikkerhed. For

¹ Se Kommissionens meddelelse fra 2016 om en regelmæssig revision af gennemførelsen af miljøreglerne: "[Realisering af fordelene ved EU's miljøpolitikker gennem regelmæssig revision af gennemførelsen af miljøreglerne](#)", COM(2016) 316 final af 27.5.2016. Se også [websiden, der viser alle EIR-udgaver](#). Indtil videre har Kommissionen vedtaget EIR-pakker med to til tre års mellemrum, dvs. i 2017, 2019 og 2022.

² [Det Fælles Forskningscenter \(JRC\), "Cross-border and emerging risks in Europe", 2024, JRC137818, World Economic Forum, "Global Risks Report", 2025, Trust et al., "Planetary Solvency – Finding our balance with nature – Global risk management for human prosperity", University of Exeter, 2025, Det Europæiske Miljøagentur \(EEA\), "Editorial – Time to speed up towards a sustainable and resilient Europe", 24.9.2024, Det Europæiske Miljøagentur \(EEA\), "Editorial – Why Europe needs to stay the course to sustainability in a changing world", 16.12.2024, Det Europæiske Miljøagenturs 2025-rapport om miljøets tilstand, der skal foreligge den 30.9.2025, og Richardson et al., "Earth beyond six of nine planetary boundaries", Sci. Adv. 9, 2023.](#)

³ Meddelelse om realisering af Unionens energi- og klimamål for 2030, 27. maj 2025 (COM (2025) 274).

⁴ [Ottende miljøhandlingsprogram \(EUT L 114 af 12.4.2022, s. 22\).](#)

⁵ ["Aftalen om ren industri: En fælles køreplan for dekarbonisering og konkurrenceevne", COM\(2025\) 85 final af 26.2.2025.](#)

eksempel betyder beskyttelse af naturen sikring af de 234 mia. EUR i økosystemtjenester, som naturen i øjeblikket bidrager med til EU's økonomi⁶, mindskelse af forureningen forbedrer menneskers sundhed, vandforvaltningen og naturen, og den cirkulære økonomi mindsker forureningen fra udvinding og affald og forbedrer ressourceeffektiviteten (herunder vandeffektiviteten) og dermed den økonomiske sikkerhed⁷. Høje miljøstandarder fremmer innovation i den private sektor – EU's globalt konkurrencedygtige sektor for ren teknologi – som også er en vigtig drivkraft for den grønne omstilling, både i EU og globalt⁸. Sammenfattende er miljøpolitikken en nøgelfaktor for EU's konkurrenceevne.

Opfyldelsen af disse mål kræver en konsekvent, langsigtet og velfinansieret tilgang, der omfatter hele samfundet, både på EU-niveau og på medlemsstatsniveau. Hver aktør skal gøre sin del.

2. EIR's rolle i styringen af gennemførelsen

Det primære ansvar for gennemførelsen af EU's miljølovgivning og -politik på stedet ligger hos medlemsstaterne⁹. Kommissionen støtter medlemsstaternes gennemførelsesbestrebelse på mange måder, f.eks. gennem politiske og tekniske dialoger, vejledning om fortolkningen af relevante lovbestemmelser, tilvejebringelse af EU-finansiering, f.eks. gennem LIFE-programmet, samhørigheds- og regionalfondene, den fælles landbrugspolitik og genopretnings- og resiliensfaciliteten, og levering af teknisk bistand (viden, bedste praksis og uddannelse)¹⁰.

Hvor det er nødvendigt, træffer Kommissionen også håndhævelsesforanstaltninger gennem traktatbrudssager i sin rolle som traktaternes vogter¹¹. Kommissionens håndhævelsesrolle og dens rolle med hensyn til at styre EU-finansieringen i retning af miljøprioriteter i medlemsstaterne supplerer hinanden. På visse betingelser kan EU-midler anvendes til at forebygge eller bringe overtrædelser til ophør. Omvendt fungerer miljøovertrædelsessager som et stærkt incitament til at målrette EU-finansieringen mod løsning af disse sager.

EIR er et yderligere redskab til at overvåge og støtte gennemførelsen.

- **Overvågning af gennemførelsen.** I EIR-rapporten gøres der status over den aktuelle gennemførelse af EU's lovgivning og politik i medlemsstaterne ved hjælp af harmoniserede data og metoder for at muliggøre benchmarking og sammenligninger på tværs af medlemsstaterne og over tid. EIR-rapporten bygger på

⁶ Eurostat, "[Accounting for ecosystems and their services in the European Union](#)", 2021.

⁷ [EU-strategi for vandresiliens](#), 4. juni 2025, COM(2025) 280.

⁸ "[Et konkurrenceevnekompas for EU](#)", COM(2025) 30 final af 29.1.2025, "[Aftalen om ren industri: En fælles køreplan for dekarbonisering og konkurrenceevne](#)", COM(2025) 85 final af 26.2.2025, [Politiske retningslinjer for den næste Europa-Kommission 2024-2029](#), [Rådets strategiske dagsorden 2024-2029](#) og [EIB, "Financing and commercialisation of cleantech innovation"](#), 2024.

⁹ Artikel 4, stk. 3, TEU og artikel 197, stk. 1, i TEUF.

¹⁰ Artikel 197, stk. 2, i TEUF: "Unionen kan støtte medlemsstaternes bestræbelser for at forbedre deres administrative kapacitet til at gennemføre EU-retten. En sådan indsats kan omfatte hjælp til udveksling af oplysninger og embedsmænd samt støtte til uddannelsesprogrammer."

¹¹ Artikel 17 i TEU og artikel 258-260 i TEUF, [Meddelelse fra Kommissionen, "EU-retten: Bedre resultater gennem bedre anvendelse"](#) (EUT C 18 af 19.1.2017, s. 10), [Meddelelse fra Kommissionen, "Håndhævelse af EU-retten for at sikre et effektivt Europa"](#), 13.10.2022 og [Annual Report on Monitoring the Application of EU law](#).

data fra bl.a. Kommissionen, Det Europæiske Miljøagentur (EEA) og nationale myndigheder. Gennem EIR-processen øges bevidstheden hos medlemsstaternes myndigheder og den brede offentlighed om de vigtigste gennemførelses- og investeringsmangler og -behov på tværs af alle vigtige områder af EU's miljølovgivning og -politik: cirkulær økonomi og affald, nulforurening, natur og biodiversitet, klima, forvaltning og finansiering¹².

- **Støtte til gennemførelsen.** EIR identificerer god praksis og udfordringer i medlemsstaterne og anbefaler forbedringer og løsninger samt "prioriterede foranstaltninger". Dette hjælper beslutningstagerne i medlemsstaterne og i Kommissionen med at prioritere ressourcer f.eks. EU-midler og teknisk bistand, når de gennemfører EU's miljølovgivning. Dette er særlig relevant i forbindelse med EU's næste budget (den flerårige finansielle ramme)¹³. For at overvåge og støtte gennemførelsen indeholder denne EIR-meddelelse bilag, der viser en oversigt over alle prioriterede tiltag for hvert område og for hver medlemsstat, samt en resultattavle, der viser en positiv, neutral eller negativ vurdering for hvert område og for hver medlemsstat med hensyn til status for gennemførelsen af miljølovgivningen. I EIR-rapporten fremhæves den aktuelle status for gennemførelsen samt tendenser, mens de prioriterede tiltag og resultattavlen fokuserer på de tiltag, der er nødvendige i øjeblikket.

EIR er et politisk instrument, der giver et billede af status for gennemførelsen af miljølovgivningen i medlemsstaterne. Resultaterne i rapporten har ingen retsvirkninger for Kommissionens eller medlemsstaternes rettigheder og forpligtelser. EIR påvirker ikke Kommissionens beføjelser til at vurdere medlemsstaternes overholdelse af EU-retten, f.eks. inden for rammerne af traktatbrudsprocedurer.

Ved at identificere problemer og finde løsninger vil EIR være det centrale redskab til at støtte gennemførelsesdialogerne og danne grundlag for de årlige statusrapporter om håndhævelse og gennemførelse i lyset af forenklingens mål¹⁴. **Gennemførelse og forenkling går hånd i hånd, da de har samme mål: at nå mål på en omkostningseffektiv måde.** Ved at udpege prioriterede tiltag på kort og mellemlang sigt letter EIR endelig gennemførelsen af **det ottende miljøhandlingsprogram** og ligger til grund for **det europæiske semester**.

3. En betydelig gennemførelses- og investeringskløft

I denne EIR-rapport gøres der status over gennemførelsen af EU's miljølovgivning og -politik

- for hvert temaområde og for hele EU i del II af denne meddelelse
- for hver medlemsstat, inden for hvert temaområde, i de individuelle landerapporter, der ledsager denne meddelelse.

¹² Flere EU-miljølove, der blev vedtaget i henhold til lovgivningsprogrammet for den europæiske grønne pagt mellem 2019 og i dag, trådte først i kraft, efter at denne EIR-rapport blev udarbejdet, eller vil træde i kraft i fremtiden. Dette gælder f.eks. det reviderede direktiv om rensning af byspildevand, det reviderede direktiv om luftkvalitet, forordningen om naturgenopretning og EU's forordning om bekæmpelse af skovrydning. Af klarhedshensyn er disse anført i teksten til denne EIR-meddelelse og EIR-landerapporterne, hvor det er relevant, men medlemsstaternes overholdelse af disse love vurderes ikke i denne EIR.

¹³ [Meddelelse fra Kommissionen, "Vejen til den næste flerårige finansielle ramme", COM\(2025\) 46 final af 11.2.2025.](#)

¹⁴ [Meddelelse fra Kommissionen, "Et enklere og hurtigere Europa: Meddelelse om gennemførelse og forenkling" \(COM\(2025\) 47, 11.2.2025\).](#)

EIR viser fremskridt med hensyn til ressourceforbrug og cirkularitet, renere luft og vand, beskyttede naturområder og klimaet. Medlemsstaterne har imidlertid endnu ikke opfyldt alle deres forpligtelser i henhold til EU's miljølovgivning¹⁵.

Gennemførelseskløften vedrører i varierende grad alle områder af EU's miljølovgivning og alle medlemsstater (se listen over prioriterede tiltag i bilag 1). Ud af de 96 prioriterede tiltag, der anbefales medlemsstaterne, vedrører 22 cirkulær økonomi og affald, 36 vedrører vand og forurening, 28 vedrører natur og biodiversitet, ni vedrører forvaltningssager, og et vedrører finansiering.

De nationale myndigheder og de nationale domstole, som primært er ansvarlige for gennemførelsen af EU-lovgivningen, har ydet en indsats for at gennemføre og håndhæve miljøreglerne med støtte fra Kommissionen. Antallet af miljørelaterede retssager, overtrædelsessager, andragender og klager, der behandles på både nationalt plan og EU-plan, afspejler imidlertid den utilstrækkelige gennemførelse af EU-miljølovgivningen. **I nogle tilfælde er der betydelige forskelle mellem regioner inden for en enkelt medlemsstat.**

Når Kommissionen konstaterer en overtrædelse, der falder ind under dens håndhævelsesprioriteter, og som ikke hurtigt løses gennem bilaterale kontakter, kan den træffe håndhævelsesforanstaltninger i henhold til artikel 258 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). **I mere end 90 % af sagerne afsluttes traktatbrudssagen, uden at den indbringes den for Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen)¹⁶. Dette viser, at Kommissionen og medlemsstaten ofte er enige om fortolkningen af reglerne og om de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre overholdelse.** Men omkostningerne ved miljøforringelse kan have været i måneder, og nogle gange år.

Den 2. april 2025 var der **309 igangværende traktatbrudssager** vedrørende EU's miljølovgivning, med undtagelse af klimalovgivning. Dette svarer til ca. 19 % af Kommissionens samlede sagsmængde på tværs af alle områder af EU-retten. Ud af disse 309 sager

- vedrører 24 % den cirkulære økonomi og affaldssager, 45 % sager om nulforurening, 24 % natur- og biodiversitetssager, og 7 % forvaltningssager
- vedrører 5 % **manglende meddelelse** (manglende meddelelse til Kommissionen af de nationale regler til gennemførelse af EU-direktiver), 25 % **manglende overensstemmelse** (manglende sikring af, at de nationale regler gennemfører EU-direktiver korrekt, klart og præcist), og 70 % **forkert anvendelse** (manglende opfyldelse af væsentlige forpligtelser, der er fastsat i EU-lovgivningen, f.eks. miljømål)
- har Domstolen i 62 sager (20 % af de 309 traktatbrudssager om EU's miljølovgivning) afsagt en **afgørelse, som medlemsstaten endnu ikke har efterkommet.**

I nogle tilfælde kan Kommissionen anmode Domstolen om at pålægge en medlemsstat at betale et fast beløb og/eller en tvangsbøde for manglende efterkommelse af en tidligere dom afsagt af Domstolen. Inden for det EU-miljøretlige område betaler fem medlemsstater i

¹⁵ Se de individuelle EIR-landerapporter for 2025 og [midtvejsevalueringen af den ottende miljøhandlingsplan](#). Se også JRC, "[Delivering the EU Green Deal – Progress towards targets](#)", 2025.

¹⁶ [Europa-Kommissionen, "Stocktaking report on the Commission working methods for monitoring the application of EU law", 14.7.2023.](#)

øjeblikket bøder til EU-budgettet, da de endnu ikke har opfyldt kravene. I tabel 1 nedenfor vises de sanktioner, der er blevet endeligt betalt, siden sanktionerne blev mulige i medfør af Maastrichttraktaten fra 1992, selv om alle disse sanktioner i praksis er blevet pålagt og betalt i de sidste 15 år. **I alt beløber disse sanktioner sig til næsten 1,2 mia. EUR.**

Tabel 1 – Faste beløb og tvangsbøder i alt betalt af medlemsstaterne i henhold til artikel 260 i TEUF i verserende sager om manglende overholdelse af miljøbestemmelser pr. 2. april 2025

<i>Medlemsstat</i>	<i>Betalt i alt (EUR)</i>
Italien	806 399 685
Grækenland	232 962 511
Spanien	90 510 924
Irland	17 225 744
Rumænien	8 000 400
I alt	1 155 099 265

Ud over gennemførelseskløften er der en investeringskløft mellem medlemsstaternes nuværende miljøudgifter og det udgiftsniveau, der er nødvendigt for at lukke gennemførelseskløften. Dette "investeringsunderskud" er på 122 mia. EUR om året, hvilket svarer til 0,8 % af EU's BNP¹⁷. Underskuddet varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat – fra 0,1 % til 2,9 % af det nationale BNP. 48 % af dette investeringsunderskud vedrører forurening, herunder vandforvaltning. Natur og biodiversitet tegner sig for 30 %. Den cirkulære økonomi og affald tegner sig for de resterende 22 %. Disse skøn over investeringskløften omfatter ikke de nødvendige investeringer i modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

4. Fuld, rettidig, retfærdig og omkostningseffektiv gennemførelse er afgørende

Gennemførelse er en vigtig prioritet for Kommissionen. Den nylige meddelelse "Et enklere og hurtigere Europa" minder om betydningen af hurtige og resolute håndhævelsesforanstaltninger og behovet for, at Kommissionen fortsat vil "følge sin strategiske tilgang og prioritere de tilsidesættelser, der har den største indvirkning på offentlighedens interesser og erhvervsinteresser"¹⁸.

På grund af gennemførelseskløften inden for EU's miljølovgivning, pådrager EU sig desuden i øjeblikket store omkostninger ved manglende gennemførelse, f.eks. for tidlige dødsfald – et ud af ti dødsfald i EU kan knyttes sammen med forurening¹⁹ – omkostningerne ved sygdom, herunder sundhedsudgifter og tabt produktivitet, oprydningsomkostninger og reducerede økosystemtjenester²⁰.

¹⁷ Kilde: GD for Miljøsberegninger, 2025.

¹⁸ [Meddelelse fra Kommissionen, "Et enklere og hurtigere Europa: Meddelelse om gennemførelse og forenkling", COM\(2025\) 47, 11.2.2025.](#)

¹⁹ [EEA/JRC, Second zero pollution monitoring and outlook 2025.](#)

²⁰ Økosystemtjenester er de tjenester, som naturen i øjeblikket leverer gratis til økonomien – f.eks. erosionskontrol, jordbundskvalitet, temperaturkontrol, beskyttelse mod oversvømmelse, vandlagring, bestøvning og kulstoflagring. ECB har anslået, at næsten 75 % af banklånene til virksomheder i

I betragtning af disse typer omkostninger på tværs af de tre hovedområder i EU's miljølovgivning – cirkulær økonomi og affald, nulforurening og natur/biodiversitet – har en nylig undersøgelse vist, at **omkostningerne ved ikke at gennemføre EU's miljølovgivning og -politik fuldt ud beløber sig til mindst 180 mia. EUR om året**²¹.

Med andre ord koster gennemførelseskløften EU 180 mia. EUR om året, men det ville koste mindre end det at rette op på den (122 mia. EUR om året). Det betyder, at en fuldstændig, rettidig og omkostningseffektiv gennemførelse af EU's miljølovgivning er en investering, fordi det er langt dyrere at håndtere konsekvenserne af miljøforringelser, og disse konsekvenser finder sted i dag.

5. Nøglefaktorer for god gennemførelse

Gennemførelsen af EU's miljølovgivning og -politik kræver en vedvarende indsats baseret på langsigtet planlægning, et godt vidgrundlag, samarbejde med regionale og lokale myndigheder, omfattende infrastruktur og finansiering samt inddragelse af interessenter.

I lyset af Kommissionens erfaringer med at drøfte gennemførelsen med medlemsstaterne i forbindelse med traktatbrudssager, finansieringsanmodninger og anmodninger om teknisk bistand er det muligt at identificere **fem vigtige faktorer, der gør forskellen mellem god gennemførelse og dårlig gennemførelse.**

Der er tale om følgende faktorer: 1) integration af miljømål i offentlige politikker gennem politiske dialoger og politiske valg vedrørende deling af gennemførelsesomkostningerne mellem interessenterne, 2) finansiering, 3) administrativ kapacitet, navnlig med henblik på at sikre korrekt planlægning og koordinering, 4) digitale data og 5) den rolle, som offentlig deltagelse i beslutningsprocesser på miljøområdet og adgang til klage og domstolsprøvelse spiller.

Alle interessenter – fra Kommissionen til medlemsstaterne og til regionale og lokale myndigheder, den private sektor, civilsamfundet og husholdningerne – spiller alle en rolle i indsatsen for at forfølge deres fælles interesse i gennemførelsen af miljøreglerne.

Integration af miljømål i offentlige politikker gennem politiske dialoger og valg om deling af gennemførelsesomkostningerne mellem interessenterne

Erfaringerne med gennemførelsen viser, at det er afgørende at sikre tilstrækkelig integration af miljøpolitikken i udformningen og gennemførelsen af offentlige politikker på en systematisk, forudgående og tværgående måde. Det betyder f.eks., at der skal tages højde for de offentlige politikkers, budgettets og økonomiens indvirkning på miljøet – og i sidste ende på menneskers sundhed og sikkerhed. Dette forhold fungerer også den anden vej:

euroområdet ydes til virksomheder, der er stærkt afhængige af mindst én økosystemtjeneste. Se [Frank Elderson, "Taking account of nature, naturally", 19.11.2024](#). Økosystemtjenester er meget vanskelige eller meget dyre at erstatte. Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System (NGFS) fremhæver de makroøkonomiske virkninger af reducerede økosystemtjenester. Se [NGFS, "Nature-related Financial Risks: a Conceptual Framework to guide Action by Central Banks and Supervisors", juli 2024](#). Se også [Kommissionens erklæring: "Urgent need for EU action to preserve nature and protect biodiversity to avoid the extinction of species" \(2024/2995 \(RSP\)\), 18.12.2024](#), [Mundaca og Heintze, "Banking on ecosystem services", Ecological Economics, vol. 224, 2024](#), [IPBES, Nexus Assessment Report, 16.12.2024](#), og [IPBES, Transformative Change Report, 18.12.2024](#).

²¹ [Undersøgelse fra Logika Group/EMRC/RPA Europe, april 2025](#). Dette omfatter mål, der er fastsat i strategier og handlingsplaner, og udelukker klimalovgivning og -politik.

Det er afgørende, at der tages hensyn til miljøets indvirkning på de offentlige politikker, budgettet og økonomien.

Et yderligere aspekt af miljøintegration vedrører deling af omkostningerne ved gennemførelsen mellem interessenterne. Dette kræver retfærdige, rettidige og stabile politiske beslutninger. Luft-, natur- og vandpolitik kræver f.eks., at forskellige interessenter, herunder den offentlige sektor, industrien, landbruget og husholdningerne, pålægges forpligtelser. Forening af naturgenopretning, landbrug, boliger, industri og bæredygtig energi kræver beslutninger om arealanvendelse. Hver medlemsstat kan beslutte at dele gennemførelsesomkostningerne mellem interessenterne i lyset af sin egen situation – på nationalt plan og undertiden på regionalt og lokalt plan – for at finde den rette balance. Dette kræver tidlig og omfattende dialog og høring, anerkendelse af fælles interesser samt stabile og forudsigelige retlige rammer, der ikke risikerer at blive annulleret af domstolene.

F.eks. er 2024-aftalen om et Grønt Danmark et skelsættende resultat i denne henseende. Dette brede politiske kompromis – med støtte fra landbrugs-, miljø- og andre interessenter samt et flertal af de politiske partier – omfatter navnlig en afgift på emissioner fra husdyr, landbrugskalk og drænedede tørvemoser, der anvendes til landbrugsformål, og omdannelse af ca. 400 000 hektar landbrugsjord til natur og skove i Danmark²².

I modsætning hertil forholdet det sig således, at **jo længere tid der går, før miljøproblemerne håndteres, jo flere miljøomkostninger vil der blive ophobet, og til sidst bliver de så store, at de kræver drastiske tiltag på kort sigt, som kan skabe stærk modstand fra de berørte interessenter.** I sådanne scenarier vil miljømæssig passivitet eller forsinket handling sandsynligvis udløse retssager, der forårsager yderligere forsinkelser og mindsker mulighederne for politisk dialog og løsning.

Finansiering

Finansiering er en vigtig forudsætning for gennemførelsen af miljøreglerne. I øjeblikket anvender medlemsstaterne ikke miljøbeskatning i vid udstrækning. Medlemsstaterne kunne overveje, hvordan de kan styre virksomhedernes og forbrugernes valg, samtidig med at de tilfører skatteindtægter, der kunne anvendes til at afhjælpe investeringsunderskuddet. I EU varierede miljøskatteindtægternes andel af BNP i 2022 fra 0,9 % (Irland) til 5,6 % (Grækenland)²³.

Skatter, ordninger for udvidet producentansvar og andre mekanismer kan anvendes til bedre at gennemføre princippet om, at forureneren betaler. Indførelse af privat finansiering kræver passende incitament, f.eks. tilskyndelse af virksomheder til at værdsætte økosystemtjenester på passende vis og betale for dem²⁴.

Desuden er medlemsstaterne har medlemsstaterne betydelige miljøskadelige udgifter, f.eks. subsidier til fossile brændstoffer²⁵. Dette bevirker, at forskellige typer offentlige udgifter arbejder på tværs af formål, hvilket reducerer effektiviteten af udgifterne og bremser den

²² Ministeriet for Grøn Trepert, [Bred politisk aftale om Den Grønne Trepert](#), 18.11.2024.

²³ Kilde: [Statistikker over miljøskatter — Statistikker — Eurostat](#).

²⁴ Herunder gennem Kommissionens kommende køreplan for naturkreditter.

²⁵ [Jan Nill, Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Økonomiske og Finansielle Anliggender, "Fossil Fuel Subsidies in EU Member States – Trends and Analytical Challenges", Discussion Paper 214, 2024.](#)

grønne omstilling. Både denne EIR-pakke og pakken om det europæiske semester 2024 anbefaler, at de miljøskadelige udgifter reduceres.

Udgifterne bør også kanaliseres mod grøn forskning og udvikling, da det i væsentlig grad kan fremskynde teknologiske fremskridt og markedsudbredelse og nedbringe omkostningerne ved gennemførelsen af miljøreglerne²⁶.

Administrativ kapacitet

Gennemførelse af miljøreglerne kræver passende personale, færdigheder, budgetter, data og digitalisering på nationalt, regionalt og lokalt plan. Formålet med at forbedre den administrative kapacitet på miljøområdet er at levere resultater – f.eks. administrative og retlige afgørelser eller infrastruktur – effektivt og hurtigt. Dette er til gavn for den offentlige og private sektor og i sidste ende miljøet og menneskers sundhed og sikkerhed. Dette skal bakkes op af passende dataindsamling og -overvågning, håndhævelsesorganer med inspektionsbeføjelser, specialiseret politi samt specialiserede anklagere og domstole.

Kommissionen bistår medlemsstaterne i denne henseende gennem EU-finansiering og gennem ComPAct-initiativet, instrumentet for teknisk støtte og TAIEX-programmer for kapacitetsopbygning og teknisk bistand (se del II, afsnit 5 nedenfor)²⁷. Antallet af anmodninger om teknisk støtte fra medlemsstaterne overstiger hele tiden de tilgængelige ressourcer og viser interessen for og nytten af disse værktøjer med hensyn til eventuelt at håndtere og støtte den administrative kapacitet i medlemsstaterne.

Administrativ kapacitet med henblik på gennemførelse af miljøreglerne kræver også passende planlægning og koordinering. Dette kræver sammenhængende langsigtet planlægning for at identificere forbindelser på tværs af forskellige politikområder. Et overdimensioneret træfyret kraftværk eller forbrændingsanlæg vil f.eks. med sandsynlighed have betydelige indvirkninger på miljøet. Omvendt kan et enkelt projekt skabe synergier, der fremmer flere miljømål på samme tid. Genopretning af vådområder kan f.eks. bidrage til kulstofbinding, beskyttelse mod oversvømmelse og artsgenopretning på samme tid.

En mere integreret og helhedsorienteret tilgang – f.eks. ved at samle myndigheder på forskellige politikområder eller i forskellige regioner – er ofte mere langsigtet, inkluderende, konsekvent, effektiv og virkningsfuld²⁸. I modsætning hertil har isolerede, fragmenterede tilgange tendens til at være mere kortsigtede og modstridende (eller overlappende) og er mere modtagelige for at blive fanget af særlige interesser.

²⁶ En pagt for forskning og innovation i Europa (2021) bekræfter et investeringsmål på 3 % af BNP til FoU. Dette blev bl.a. gentaget i Det Europæiske Råds konklusioner fra den 17.-18.4.2024. Se også [ECORYS/Ramboll study, "The economic and competitive benefits of environmental policy", Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2024.](#)

²⁷ Se [Kommissionens meddelelse "Styrkelse af det europæiske administrative rum \(ComPAct\)", 25.10.2023, COM\(2023\) 667 final, webstedet for TSI og webstedet for TAIEX.](#)

²⁸ Se f.eks. [Scientific Advice Mechanism, "One Health governance in the European Union", 2024](#), s. 13-14, om den "integrerede tilgang", og [IPBES Nexus Report, 2024](#), hvor der henvises til "fragmenteret forvaltning af biodiversitet, vand, fødevarer, sundhed og klimaændringer med forskellige institutioner og aktører, der ofte arbejder med usammenhængende og isolerede politiske dagsordener, hvilket resulterer i modstridende mål og dobbeltarbejde".

Inden der gives tilladelse til aktiviteter, som sandsynligvis vil have en væsentlig indvirkning på miljøet, bør alle relevante miljøaspekter vurderes systematisk for at forebygge og reducere risici for miljøet. **Hvis miljøkonsekvensvurderinger og -tilladelser er veludformede og velgennemførte – med den rette tidslinje samt den viden og de menneskelige og digitale ressourcer, der kræves – kan de gennemføres hurtigt og tilpasses målet om konkurrenceevne.** I 2022 offentliggjorde Kommissionen henstillinger og vejledning, der bidrager til at forenkle og fremskynde udstedelsen af tilladelser til projekter vedrørende vedvarende energi, og den yder fortsat støtte til medlemsstaterne i denne henseende²⁹.

Gennemførelse af den nationale miljøpolitik på regionalt og lokalt plan skal også støttes. Dette kræver vertikal koordinering mellem nationale, regionale og lokale myndigheder ("forvaltning på flere niveauer"). I nogle medlemsstater har regionale eller lokale myndigheder beføjelser til at træffe miljøforanstaltninger, men de har ikke altid det nødvendige personale, de nødvendige færdigheder og de nødvendige budgetter. Nationale miljøagenturer spiller en støttende rolle ved at levere viden, teknisk bistand eller koordineringstjenester, men dette er i nogle tilfælde utilstrækkeligt til at sikre en rettidig og effektiv indsats på lokalt plan.

Digitale data

En anden afgørende faktor for gennemførelsen af miljøreglerne er tilgængeligheden og anvendelsen af digitale data. Data om miljøets tilstand og om miljøpolitikken er afgørende for at støtte beslutningstagningen og den videnskabelige viden, overvåge fremskridtene og muliggøre benchmarking, politikevaluering og ansvarlighed. Dette kræver indsamling, analyse og formidling af data, der kan findes, er tilgængelige, er interoperable og kan videreanvendes (FAIR-data), og som har den rette detaljeringsgrad, hyppighed og brugervenlighed³⁰. Navnlig Estland skiller sig ud ved sin dybe og udbredte anvendelse af digitale data til miljøovervågningsformål, herunder affaldshåndtering.

For medlemsstaterne er en fuldstændig gennemførelse af direktivet om miljøoplysninger det absolutte minimum i denne henseende, men anvendelsen af flere og bedre data understøtter gennemførelsen af miljøreglerne som helhed. Digitale data fra teknologier, som er i hastig udvikling, f.eks. jordobservation og Copernicus-systemet generelt, giver nye muligheder for at sikre overholdelse af miljøbestemmelser mere effektivt³¹. Det er også vigtigt at forbedre de eksisterende datasæt. Kommissionen bemærkede f.eks. for nylig "medlemsstaternes utilstrækkelige fremskridt med digitaliseringen af vanddata"³². I den forbindelse er det vigtigt at finde den rette balance mellem tilgængeligheden af data og beskyttelsen af forretningshemmeligheder eller fortrolige procedurer hos offentlige myndigheder.

²⁹ [Kommissionens henstilling om fremskyndelse af tilladelsesprocedurerne for projekter om vedvarende energi og fremme af elkøbsaftaler, 18.5.2022, C/2022/3219 final](#) og [Vejledning til medlemsstaterne om god praksis for fremskyndelse af tilladelsesprocedurerne for projekter om vedvarende energi, 18.5.2022, SWD\(2022\)0149 final](#).

³⁰ [Det ottende miljøhandlingsprogram](#), artikel 3, litra y), og [Midtvejsevaluering af det ottende miljøhandlingsprogram](#), punkt 3.7.

³¹ Se <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC140211>.

³² [Rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelsen af vandrammedirektivet \(2000/60/EF\) og oversvømmelsesdirektivet \(2007/60/EF\) \(COM\(2025\) 2 final, 4.2.2025\)](#).

Offentlig deltagelse i beslutningsprocesser på miljøområdet og adgang til klage og domstolsprøvelse

Endelig viser manglerne i gennemførelsen, at offentlighedens deltagelse i beslutningsprocessen på miljøområdet på nationalt plan og adgangen til klage og domstolsprøvelse ved de nationale domstole ikke har været tilstrækkelig. Sikring af, at disse værktøjer er effektive, er et centralt element i gennemførelsen af miljøreglerne.

Interessenterne spiller en væsentlig rolle med hensyn til at bidrage med fakta og vurderinger til beslutningstagningen på miljøområdet inden for rammerne af den procedure, der er fastsat i direktivet om vurdering af virkning på miljøet og direktivet om strategisk miljøvurdering. Interessenterne spiller en lige så vigtig rolle i håndtævelsen af EU's miljølovgivning gennem de nationale domstole. Det nye direktiv om miljøkriminalitet og evalueringen af miljøansvarsdirektivet danner grundlag for mere effektive retsmidler og sanktioner.

For medlemsstaternes vedkommende er det afgørende, at de gennemfører det reviderede direktiv om miljøkriminalitet, øger den afskrækkende virkning gennem inspektioner og sanktioner og opretholder håndtævelsesorganer med tilstrækkelige ressourcer, specialiseret politi samt specialiserede anklagere og domstole.

For Kommissionens vedkommende er det en prioritet fortsat at støtte de nationale håndtævelses- og retsorganer gennem information, uddannelse og udveksling af bedste praksis. En anden prioritet er at forbedre de retlige rammer for rettigheder, der kan gøres til genstand for søgsmål, adgang til domstolsprøvelse og sanktioner i sektorspecifik lovgivning. F.eks. afspejler det nyligt reviderede direktiv om luftkvalitet og direktivet om industrielle emissioner forbedringer i denne henseende³³. Endelig afsluttede Kommissionen sin evaluering af miljøansvarsdirektivet i april 2025 (se del II.5 nedenfor).

6. Konklusion

EU's miljølovgivning og -politik bidrager til EU's velstand, konkurrenceevne og sikkerhed og er afgørende for at opnå en bæredygtig udvikling. Kommissionen vil fortsat forbedre gennemførelsen af EU's miljølovgivning og -politik ved at støtte medlemsstaterne med teknisk kapacitet og finansiering og gennem forenkling og håndtævelse, hvor det er relevant.

Der er sket en betydelig forbedring i gennemførelsen af visse områder af miljølovgivningen og -politikken i EU med direkte virkninger i form af at redde liv og undgå omkostninger. Fremskridttempoet bør dog øges for at opfylde kravene i EU's miljølovgivning og for at nå 2030- og 2050-målene, der er fastlagt i det ottende miljøhandlingsprogram. Disse mål afspejler videnskabelige vurderinger samt EU's internationale forpligtelser.

Indtil EU's medlemsstater lukker gennemførelseskløften, pådrager de sig betydelige omkostninger ved manglende gennemførelse – mindst 180 mia. EUR om året, når klimalovgivning og -politik ikke medregnes. Dette er de omkostninger, der er forbundet med tab af menneskeliv, sygdom, sundhedspleje, oprydning og reducerede økosystemtjenester. De omfatter ikke andre, mindre kvantificerbare omkostninger, f.eks. forringelsen af

³³ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2024/2881 af 23. oktober 2024 om luftkvalitet og renere luft i Europa \(omarbejdning\) \(EUT L, 2024/2881, 20.11.2024\)](#) og [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner \(integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening\) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald \(EUT L, 2024/1785, 15.7.2024\).](#)

retsstatsprincippet og de lige konkurrencevilkår. Det er afgørende, at omkostningerne ved gennemførelsen er meget lavere end omkostningerne ved manglende gennemførelse. Gennemsnit er en sund investering.

Gennemførelsen af miljøreglerne i medlemsstaterne kan forbedres gennem bedre integration af miljømål i offentlige politikker, gennem politiske dialoger og valg om deling af omstillingsomkostningerne mellem interessenter, finansiering bedre administrativ kapacitet, effektiv anvendelse af digitale data og offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet. Alle dele af samfundet – f.eks. nationale og regionale regeringer, lokale myndigheder, den private sektor og civilsamfundet som helhed – har en fælles interesse i at anvende disse løftestænger til at gøre gennemførelsen af miljøreglerne enklere og mere omkostningseffektiv.

II. Status over gennemførelsen af EU's miljølovgivning og -politik

1. Cirkulær økonomi og affald

Kontekst: langsigtede mål og tendenser, nøgleindikatorer og vigtig lovgivning på dette område

Som fremhævet i meddelelsen om et konkurrenceevnekompass for EU og aftalen om ren industri³⁴ afhænger EU's konkurrenceevne, vækst i beskæftigelsen, økonomiske sikkerhed, modstandsdygtighed, klimaneutralitet og overordnede miljømæssige bæredygtighed af en effektiv og cirkulær anvendelse af ressourcerne. Cirkulær praksis bidrager til at reducere omkostningerne for EU's produktionsvirksomheder, som generelt bruger mere end dobbelt så meget på materialer som på arbejdskraft eller energi. Genbrug og genanvendelse er, samtidig med at deponering reduceres, afgørende for at spare energi, reducere drivhusgasemissionerne, mindske forureningen, øge forsyningssikkerheden for råstoffer og mindske EU's afhængighed af import fra tredjelande. De skaber lokale arbejdspladser og fremmer innovation inden for nye teknologier til bæredygtig forvaltning af produkter og materialer.

I denne EIR rapporteres der om medlemsstaternes gennemførelse af EU's politiske ramme for omstillingen til en cirkulær økonomi som fastsat i handlingsplanen for den cirkulære økonomi fra 2020³⁵. Den har til formål at opskalere cirkulære løsninger for at gøre bæredygtige produkter til normen, omdanne affald til økonomisk værdi og fokusere på centrale værdikæder. Den indfører en række lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige foranstaltninger i hele produkternes livscyklus og på tværs af værdikæder. Foranstaltningerne omfatter f.eks. forordningen om miljøvenligt design for bæredygtige produkter³⁶, som vil indføre krav til ydeevne- og oplysningskrav på produktgruppeniveau. Der blev indført særlige initiativer for centrale værdikæder på grund af deres potentiale til at forbedre cirkulariteten.

³⁴ ["Et konkurrenceevnekompass for EU", COM\(2025\) 30 final af 29.1.2025, "Aftalen om ren industri: En fælles køreplan for dekarbonisering og konkurrenceevne", COM\(2025\) 85 final af 26.2.2025.](#)

³⁵ [En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi – For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa \(COM\(2020\) 98 final af 11. marts 2020\).](#)

³⁶ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2024/1781 af 13. juni 2024 om fastlæggelse af en ramme for fastsættelse af krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter, om ændring af direktiv \(EU\) 2020/1828 og forordning \(EU\) 2023/1542 og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF \(EUT L, 2024/1781, 28.6.2024\).](#)

Disse omfatter f.eks. EU-strategien for bæredygtige og cirkulære tekstiler³⁷, forordningen om batterier³⁸ og forordningen om emballage og emballageaffald³⁹.

I den forbindelse har EU's affaldspolitik til formål at bidrage til den cirkulære økonomi ved at udvinde ressourcer af høj kvalitet fra affald, herunder kritiske råstoffer. Hovedformålet med EU's affaldspolitik er at beskytte miljøet og menneskers sundhed mod de negative virkninger af affaldsproduktion og -håndtering.

Den vigtigste lovgivning på dette område omfatter affaldsrammedirektivet⁴⁰, direktivet om deponering af affald⁴¹, forordningen om batterier og udtjente batterier⁴², den foreslåede forordning om udrangerede køretøjer, der erstatter det nuværende direktiv⁴³, direktivet om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE)⁴⁴ og forordningen om overførsel af affald⁴⁵. Reglerne om affaldshåndtering er fastsat i disse og andre retsakter vedrørende persistente organiske miljøgifte, farligt affald, skibsofhugning, mineaffald og smøroleieaffald⁴⁶.

Der findes ikke en omfattende indikator for omstillingen til en cirkulær økonomi, men nøgleindikatorerne omfatter udnyttelsesgraden for cirkulære materialer, som måler andelen af sekundære råstoffer i EU's efterspørgsel efter materialer, og ressourceproduktiviteten, som måler det bruttonationalprodukt (BNP), der genereres pr. forbrugt enhed indenlandsk materiale (se tallene nedenfor). Nøgleindikatorer for affald er tal for affaldsproduktion samt genanvendelsesprocenter og deponeringsprocenter.

³⁷ ["EU-strategien for bæredygtige og cirkulære tekstiler" \(COM\(2022\) 141 final af 30.3.2022\).](#)

³⁸ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2023/1542 af 12. juli 2023 om batterier og udtjente batterier, om ændring af direktiv 2008/98/EF og forordning \(EU\) 2019/1020 og om ophævelse af direktiv 2006/66/EF \(EUT L 191 af 28.7.2023, s. 1\).](#)

³⁹ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2025/40 af 19. december 2024 om emballage og emballageaffald, om ændring af forordning \(EU\) 2019/1020 og direktiv \(EU\) 2019/904 og om ophævelse af direktiv 94/62/EF \(EUT L, 2025/40, 22.1.2025\).](#)

⁴⁰ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver \(EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3\).](#)

⁴¹ [Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald \(EFT L 182 af 16.7.1999, s. 1\), som ændret.](#)

⁴² [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2023/1542 af 12. juli 2023 om batterier og udtjente batterier, om ændring af direktiv 2008/98/EF og forordning \(EU\) 2019/1020 og om ophævelse af direktiv 2006/66/EF \(EUT L 191 af 28.7.2023, s. 1\).](#)

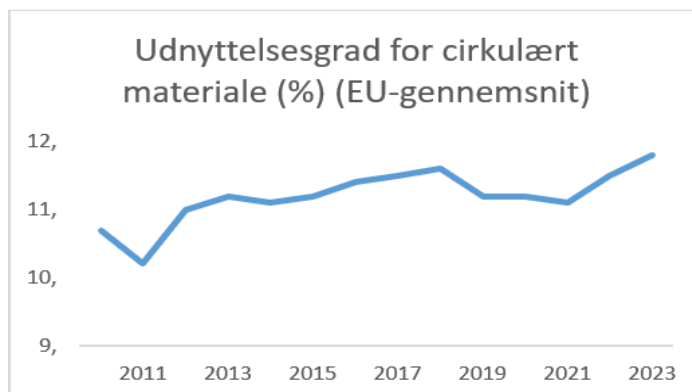
⁴³ [Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om krav om cirkularitet i design af køretøjer og om håndtering af udrangerede køretøjer, om ændring af forordning \(EU\) 2018/858 og \(EU\) 2019/1020 og om ophævelse af direktiv 2000/53/EF og 2005/64/EF \(COM\(2023\) 451 final\).](#)

⁴⁴ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr \(WEEE\) \(EUT L 197 af 24.7.2012, s. 38\).](#)

⁴⁵ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2024/1157 af 11. april 2024 om overførsel af affald og om ændring af forordning \(EU\) nr. 1257/2013 og \(EU\) 2020/1056 og om ophævelse af forordning \(EF\) nr. 1013/2006 \(EUT L, 2024/1157, 30.4.2024\).](#)

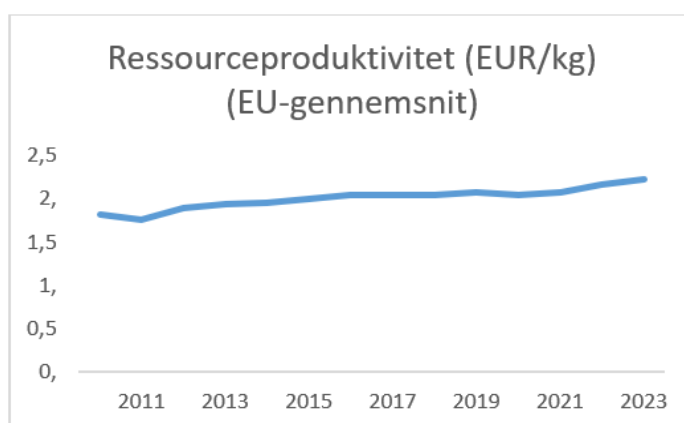
⁴⁶ [Se https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling_en.](https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling_en)

Figur 1

Kilde: Eurostat, "Udnyttelsesgrad for cirkulært materiale", env_ac_cur, senest ajourført den 13. november 2024, tilgået den 10. december 2024
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_ac_cur/default/table?lang=en.

Figur 2

Kilde: Eurostat, "Ressourceproduktivitet", env_ac_rp, senest ajourført den 7. august 2024, tilgået den 10. december 2024,
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_ac_rp/default/table?lang=en.

Vigtige resultater

- Medlemsstaterne har gjort små fremskridt i deres omstilling til en cirkulær økonomi. Ifølge figur 1 steg den EU-dækkende anvendelse af cirkulære materialer mellem 2020 og 2023 fra 11,2 % til 11,8 %, men målet i handlingsplanen for den cirkulære økonomi er at fordoble 2020-cirkularitetsprocenten senest i 2030 til 22,4 %. Der er derfor behov for en

større indsats, navnlig for at indføre forudgående cirkularitetsforanstaltninger i hele værdikæden⁴⁷, med fokus på reduktion af affaldsproduktion og genbrug af materialer.

- Nogle medlemsstater og regioner går forrest i omstillingen med hensyn til cirkularitetsindikatorer og gennemførte foranstaltninger, mens andre halter bagefter.
- Der er et presserende behov for cirkulær omstilling, navnlig i det bebyggede miljø⁴⁸, for at mindske virkningerne (hovedsagelig ressourceforbrug og affald), samtidig med at værdien af produkter og aktiver i systemet bevares, og der skabes yderligere miljømæssige, økonomiske og sociale fordele⁴⁹.
- På trods af en stigning i genanvendelsen og en reduktion af deponeringen af kommunalt affald risikerer mange medlemsstater ikke at nå 2025-målet om "forberedelse med henblik på genbrug" og genanvendelsesmålet for kommunalt affald (55 %), 2025-målet for genanvendelse af emballageaffald (65 %) og 2035-målet for deponering af kommunalt affald (10 %). Genanvendelsesprocenten for affald, bortset fra store mineraler, har ikke blevet nævneværdigt forbedret i de seneste to årtier.
- Medlemsstaterne bør sikre, at de har ajourførte nationale affaldsforebyggelsesprogrammer for at forebygge ikkegenanvendeligt affald. Mange har for nylig vedtaget og er i gang med at gennemføre affaldsreformer, der skal øge genanvendelsesprocenten. Høje opsamlingsprocenter og særskilt indsamling af høj kvalitet er afgørende forudsætninger for forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse.
- Hele spektret af økonomiske foranstaltninger – f.eks. incitament og investeringer – skal anvendes med henblik på at reducere deponering og forbrænding. Der er behov for investeringer for at udvikle affaldsinfrastruktur, der støtter forebyggelse, genbrug og genanvendelse, navnlig for bioaffald og plast, og for at indføre pantordninger for emballage.

Eksempler på god praksis

- I Estland vil der blive lanceret et digitalt realtidssystem for affaldsdata og sporbarhed i 2025⁵⁰. Systemet vil gøre det muligt for virksomhederne at sende affaldsdatasæt elektronisk til de nationale regeringsmyndigheder og dermed mindske den administrative byrde. Det forventes også at støtte håndhævelse og politikudvikling.
- Polen har vedtaget en delvis fritagelse for affaldsafgiften⁵¹ for ejendomssejere, der komposterer deres affald derhjemme. Dette tilskynder til hjemmekompostering og

⁴⁷ Dette afspejles også i Den Europæiske Revisionsrets særberetning om cirkulær økonomi ([Særberetning 17/2023: Cirkulær økonomi – Langsom omstilling i medlemsstaterne på trods af EU-tiltag af 3.7.2023](#)), som identificerede en mangel i medlemsstaternes fremskridt på trods af EU's indsats og opfordrede til bedre overvågning af medlemsstaternes omstilling til cirkulær økonomi, en analyse af årsagerne til den lave udnyttelse af EU-midler til cirkulært design og til at overveje mulighederne for større incitament.

⁴⁸ [Investeringsretningslinjer for det nye europæiske Bauhaus](#).

⁴⁹ [Investeringsretningslinjer for det nye europæiske Bauhaus](#), s. 172.

⁵⁰ Se <https://realtimeeconomy-bsr.eu>.

⁵¹ Polens lovtidende, 2019, punkt 1579, som ændret, findes på <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2019/pozycja/1579>.

forbedrer overvågningen, fordi husholdningerne skal indberette hjemmekompostering til kommunen for at opnå denne fritagelse.

2. Nulforurening, herunder kemikalier

Den anden overvågnings- og prognoserapport om nulforurening⁵² viser tydeligt, at fremskridtene med hensyn til at opnå ren luft, rent vand og ren jord er utilstrækkelige. Under hensyntagen til den nye og reviderede lovgivning, der er vedtaget i de seneste år, skal der fokuseres på gennemførelsen af disse mål.

A. Vand

Kontekst: langsigtede mål og tendenser, nøgleindikatorer og vigtig lovgivning på dette område

Beskyttelse af vandressourcer og afhængige økosystemer samt tilgængeligheden af en ren vandforsyning er afgørende for menneskers liv, økonomien (vand forbruges i alle økonomiske sektorer) og miljøet. EU's vandpolitik er omfattende: Den omfatter vandkvalitet og -kvantitet, og den fastsætter forpligtelser for de kompetente myndigheder og vandindustrien⁵³. EU-strategien for vandresiliens⁵⁴ bygger på styrken i den eksisterende politik og udvikler den for at øge modstandsdygtigheden over for vandrelaterede risici i EU's økonomi, samfund og natur. Vandresiliens er desuden et centralt element i EU's konkurrenceevne. En vandintelligent økonomi, der opretholder sin banebrydende vandindustri, vil gøre det muligt for EU at nå sine miljømæssige og økonomiske ambitioner, samtidig med at det bevarer sin strategiske autonomi.

EU's vigtigste retsakter på dette område er vandrammedirektivet⁵⁵ og dets datterdirektiver om overfladevand og grundvand, oversvømmelsesdirektivet⁵⁶, forordningen om genbrug af vand⁵⁷, drikkevandsdirektivet⁵⁸, badevandsdirektivet⁵⁹, nitratdirektivet⁶⁰, direktivet om rensning af byspildevand⁶¹ og havstrategirammedirektivet⁶². Det fremgår af de evalueringer,

⁵² https://environment.ec.europa.eu/strategy/zero-pollution-action-plan/zero-pollution-targets_en.

⁵³ Se https://environment.ec.europa.eu/topics/water_en.

⁵⁴ [EU-strategi for vandresiliens, 4. juni 2025, COM\(2025\) 280](#).

⁵⁵ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger \(EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1\)](#).

⁵⁶ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/60/EF af 23. oktober 2007 om vurdering og styring af risikoen for oversvømmelser \(EUT L 288 af 6.11.2007, s. 27\)](#).

⁵⁷ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2020/741 af 25. maj 2020 om mindstekrav til genbrug af vand \(EUT L 177 af 5.6.2020, s. 32\)](#).

⁵⁸ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2020/2184 af 16. december 2020 om kvaliteten af drikkevand \(omarbejdning\) \(EUT L 435 af 23.12.2020, s. 1\)](#).

⁵⁹ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/7/EF af 15. februar 2006 om forvaltning af badevandskvalitet og om ophævelse af direktiv 76/160/EØF \(EUT L 64 af 4.3.2006, s. 37\)](#).

⁶⁰ [Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget \(EFT L 375 af 31.12.1991, s. 1\)](#).

⁶¹ [Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand, \(EFT L 135 af 30.5.1991, s. 40\)](#).

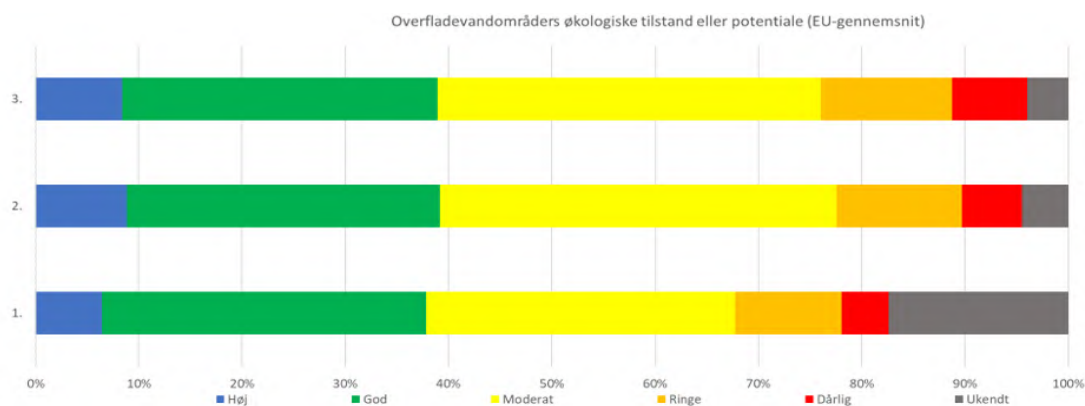
der er foretaget indtil videre, at vanddirektiverne i det store og hele er egnede til formålet, men at der er behov for en bedre gennemførelse. Drikkevandsdirektivet og direktivet om rensning af byspildevand blev revideret i henholdsvis 2020 og 2024.

Hvert sjette år skal medlemsstaterne indberette deres vandområdeplaner og risikostyringsplaner for oversvømmelser til Kommissionen. Kommissionen vurderede den tredje runde af vandområdeplaner og den anden runde af risikostyringsplaner for oversvømmelser, der dækker perioden 2022-2027, og som skulle indgives senest i marts 2022, og rapporterede til Europa-Parlamentet og Rådet i februar 2025⁶³.

Nøgletal på EU-plan

Tilstanden i EU's vandforekomster er ikke blevet væsentligt forbedret, når man ser på de aggregerede tal. Der er klart positive reduktioner af visse belastninger, hvor medlemsstaterne har øget deres vandudgifter eller gjort betydelige fremskridt med gennemførelsen af anden relevant lovgivning. For grundvandsforekomster har et stort flertal en god kvantitativ og kemisk tilstand med en positiv udvikling siden sidste rapporteringsperiode (figur 5 og 6 nedenfor). Overfladevandet befinder sig derimod i en meget kritisk situation. Mindre end halvdelen (39,5 %) af de vurderede overfladevandområder i EU har en god økologisk tilstand, og mindre end en tredjedel (26,8 %) har en god kemisk tilstand (figur 3 og 4 nedenfor)⁶⁴.

Figur 3: Ændring i den økologiske tilstand for EU's overfladevandområder fra første, anden og tredje runde vandområdeplaner (henholdsvis 2009, 2015 og 2022)

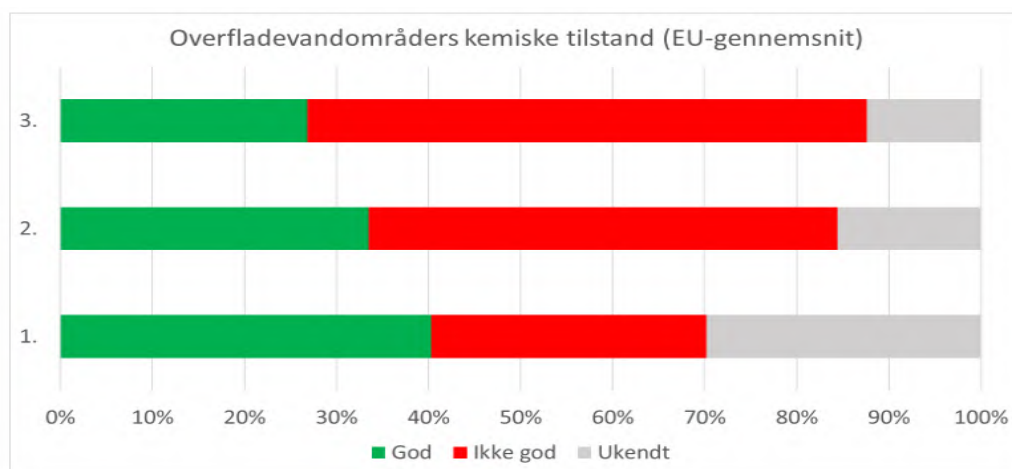

⁶² [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger \(havstrategirammedirektivet\) \(EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19\).](#)

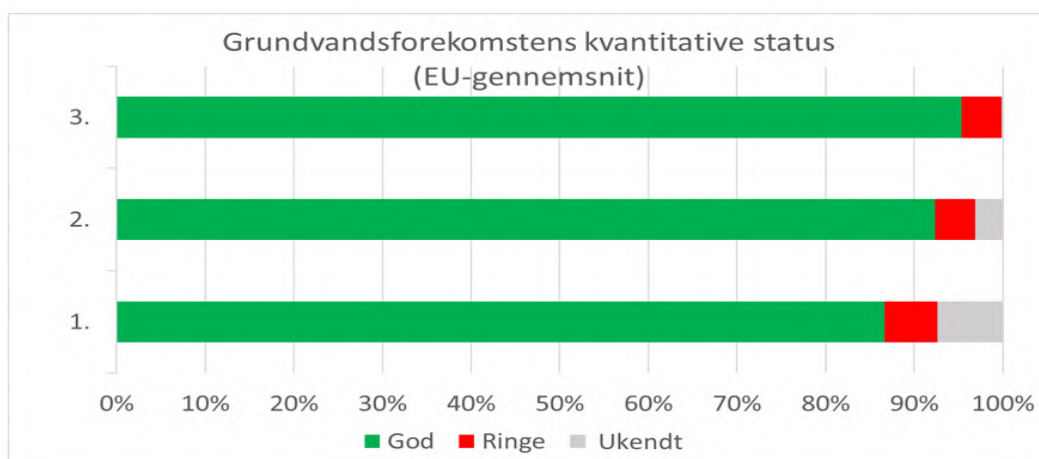
⁶³ Se https://environment.ec.europa.eu/topics/water/water-framework-directive/implementation-reports_en.

⁶⁴ Rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelsen af vandrammedirektivet (2000/60/EF) og oversvømmelsesdirektivet (2007/60/EF), Tredje runde vandområdeplaner, Anden runde risikostyringsplaner for oversvømmelser (COM(2025) 2 final af 4.2.2025).

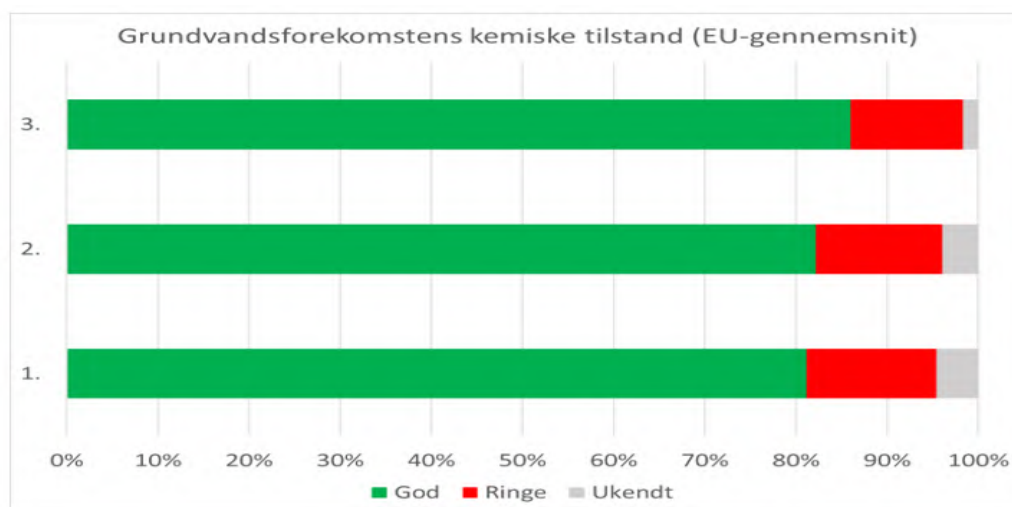
Figur 4: Ændring i den kemiske tilstand for EU's overfladevandområder fra første, anden og tredje runde vandområdeplaner (henholdsvis 2009, 2015 og 2022)

Figur 5: Ændring i den kvantitative tilstand for EU's grundvandsforekomster fra første, anden og tredje runde vandområdeplaner (henholdsvis 2009, 2015 og 2022)

Figur 6: Ændring i den kemiske tilstand for EU's grundvandsforekomster fra første, anden og tredje runde vandområdeplaner

Vigtige resultater

- Kommissionens rapport om tredje runde vandområdeplaner dækker 20 medlemsstater, da de øvrige syv medlemsstater ikke indgav deres rapport til tiden. Ikke desto mindre dækker rapporten ca. 90 % af EU's overfladevandområder og grundvandsforekomster (eller ca. 97 000 overfladevandområder og 15 000 grundvandsforekomster).
- Medlemsstaternes viden om vandområdernes tilstand er øget. Det omfatter bl.a. forbedringer i overvågningssystemernes geografiske dækning, i antallet af omfattede biologiske og kemiske vandkvalitetslementer og i antallet af overvågede prioriterede stoffer. Ikke desto mindre er der store forskelle i medlemsstaternes praksis, og der er fortsat store mangler i overvågningen af den økologiske tilstand.
- Den lave procentdel af overfladevandområder i god kemisk tilstand (mindre end 30 %) skyldes hovedsagelig "allestedsnærværende persistente, bioakkumulerende og toksiske" stoffer (uPBT'er), uden hvilke 81 % af overfladevandområderne ville have opnået god kemisk tilstand.
- Det fremgår klart af medlemsstaternes prognoser, at der ikke vil være fuld overensstemmelse med vandrammedirektivets mål inden 2027 med de indsatsprogrammer, der er fastsat i tredje runde af vandområdeplanerne. Medlemsstaterne bør derfor øge deres ambitionsniveau og fremskynde indsatsen for at afhjælper manglerne i overholdelsen. Det vil være særligt vigtigt at afhjælpe de betydelige finansieringsmangler og integrere vand bedre i andre relevante politikker. Medlemsstaterne bør også indføre yderligere foranstaltninger for at reducere eksisterende vedvarende miljøbelastninger baseret på solide mangelanalyser, navnlig for at reducere forureningen fra næringsstoffer og pesticider, forbedre vandløbskontinuiteten og de hydromorfologiske forhold, tackle lovlige og ulovlige overindvindinger og fremme vandeffektiviteten.

- Alle medlemsstater står på forskellige niveauer over for problemer med næringsstofforurening, herunder fra landbruget. De bør intensivere deres bestræbelser på yderligere at reducere nitratforureningen fra landbruget i grundvandet og eutrofieringen ved at medtage passende foranstaltninger i deres handlingsplaner og sikre, at nitratsårbare områder udpeges korrekt og rettidigt.
- På trods af visse fremskridt opsamles og renses byspildevand stadig ikke, som det burde, i mange medlemsstater, og de fleste af dem står over for traktatbrudsprocedurer⁶⁵, og nogle betaler økonomiske sanktioner⁶⁶. Videre fremgang er betinget af, at medlemsstaterne prioriterer investeringer i spildevandsopsamlingsystemer og rensningsanlæg, herunder gennem midler fra samhørighedspolitikken og lån fra Den Europæiske Investeringsbank. Direktivet om rensning af byspildevand blev revideret i 2024 for at styrke de eksisterende rensningsstandarder og indføre en ny yderligere rensning af mikroforurenende stoffer i byspildevand. Andre nye krav vedrører omstillingen til energineutralitet i sektoren, etablering af et system med udvidet producentansvar for at sikre bæredygtig finansiering af mikroforurenende behandling fra de mest forurenende industrier og sikring af adgang til sanitet, navnlig for sårbare og marginaliserede grupper. Endelig skal medlemsstaterne sikre, at en bred vifte af PFAS overvåges i byspildevand, der udledes i afstrømningsområder for vandområder, der anvendes til indvinding af drikkevand. Gennemførelsen bør være afsluttet senest den 31. juli 2027.
- Der er sket en mærkbar forbedring i styringen af oversvømmelsesrisikoen i forhold til den foregående runde. Alle medlemsstater har fastsat mål for styring af oversvømmelsesrisikoen, og flere medlemsstater sikrer en klar forbindelse mellem disse mål og gennemførelsesforanstaltningerne. Det skal dog bemærkes, at kun få risikostyringsplaner for oversvømmelser rapporterer om de fremskridt, der er gjort i forhold til målsætningerne, hvilket gør det vanskeligt at drage konklusioner om planernes effektivitet. Klimaændringernes virkninger tages bedre i betragtning gennem modellering og scenarier med et større antal identificerede risikoområder.
- Overordnet set har badevandsdirektivet fremragende eller gode resultater i EU.

⁶⁵ Der er iværksat traktatbrudsprocedurer for ukorrekt anvendelse af spildevandsdirektivet med hensyn til 18 medlemsstater: ES, PT, IT, IE, EL, SE, FR, EE, CZ, LT, SI, SK, HU, BG, PL, MT, RO og CY.

⁶⁶ EL, ES og IT.

- Det omarbejdede drikkevandsdirektiv er nu trådt i kraft, men nogle medlemsstater halter bagefter med hensyn til gennemførelsen⁶⁷. På dette område har Kommissionen vedtaget delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter⁶⁸ for at gennemføre direktivet, navnlig for at etablere et EU-system for prøvning og godkendelse af materialer, der må komme i kontakt med drikkevand. Med hensyn til PFAS har Kommissionen givet medlemsstaterne supplerende tekniske retningslinjer for metoder til overvågning af drikkevand. Fra januar 2026 finder harmoniserede PFAS-kvalitetsstandarder anvendelse. På grund af udviklingen i den videnskabelige viden om virkningerne for menneskers sundhed samarbejdede Kommissionen også med Verdenssundhedsorganisationen om at fastsætte ajourførte sundhedsbaserede PFAS-værdier for drikkevand inden udgangen af 2026⁶⁹.
- Fremskridtene med havstrategirammedirektivet fremgår af landerapporterne i kapitlet om biodiversitet, da tiltag, der iværksættes for at mindske forureningen eller beskytte havmiljøet, i sidste ende sikrer sundheden og modstandsdygtigheden hos de marine arter og deres levesteder. Siden EIR 2022 har Kommissionen undersøgt tilstrækkeligheden af det ajourførte indsatsprogram i medlemsstaternes havstrategier med henblik på at nå målet i havstrategirammedirektivet, som er at opretholde eller opnå en god miljøtilstand i EU's havområder⁷⁰.

Eksempler på god praksis

- Luxembourgs tredje runde vandområdeplaner fokuserer på at mindske presset fra morfologiske ændringer gennem afbødnings- og kompensationsforanstaltninger for bedre at regulere og sikre passende økologiske strømningsregimer. F.eks. vil genetableringen af Pétrusse-floden, som medfinansieres af EIB, bidrage til at mindske risikoen for oversvømmelser, øge biodiversiteten og bidrage til tilpasning til klimaændringer.
- Tjekkiets strategiske plan for den fælles landbrugspolitik lægger vægt på at forbedre vandkvaliteten. Dette omfatter incitamenter for landbrugere til at anvende brede randzoner for pesticider omkring vandløb og forøgelse af økologisk landbrug fra 16 % (over EU-gennemsnittet på ca. 10 % i 2021) til 21,3 % af landbrugsjorden i 2030 (målet i EU's grønne pagt er 25 %).

⁶⁷ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2020/2184 af 16. december 2020 om kvaliteten af drikkevand \(omarbejdning\) \(EUT L 435 af 23.12.2020, s. 1\).](#)

⁶⁸ [Drinking water – Europa-Kommissionen.](#)

⁶⁹ Eksponering for PFAS [øger](#) risikoen for sundhedsskadelige virkninger, f.eks. virkninger på skjoldbruskkirtlen, leveren, fedtstofskiftet og immunsystemet. Undersøgelser af de socioøkonomiske omkostninger som følge af virkningerne på menneskers sundhed og miljøet ved anvendelsen af PFAS viser, at omkostningerne er betydelige. De årlige sundhedsrelaterede omkostninger anslås til 52-84 mia. EUR for alle EØS-lande. Se [Goldenman, Fernandes, Holland, Tugran, Nordin, Schoumacher og McNeill, "The costs of inaction – a socioeconomic analysis of environmental and health impacts linked to exposure to PFAS", 2019.](#)

⁷⁰ Se også evalueringen af havstrategirammedirektivet af 6.3.2025 på https://environment.ec.europa.eu/news/commission-evaluates-sea-protection-and-bathing-water-quality-laws-2025-03-06_en.

B. Luft og støj

Kontekst: langsigtede mål og tendenser, nøgleindikatorer og vigtig lovgivning på dette område

Luft- og støjforurening har en alvorlig indvirkning på menneskers sundhed og miljøet. De er de vigtigste kilder til miljøforurening, som bidrager til mindst 10 % af de årlige for tidlige dødsfald i EU, hovedsagelig fordi de udgør betydelige sundhedsrisici, herunder luftvejs- og hjerte-kar-sygdomme⁷¹. Luftforurening påvirker også fysisk aktivitet, som er en vigtig sundhedsdeterminant. På den ene side virker luftforurening afskrækkende i forhold til udendørs motion⁷². På den anden side kan udendørs motion på trods af luftforurening have skadelige virkninger⁷³.

Den gældende lovgivning om ren luft fastsætter to hovedtyper af forpligtelser rettet mod luftforurenende stoffer for at reducere luftforureningen.

- For det første er der sundhedsbaserede standarder for koncentrationer af luftforurenende stoffer i luften⁷⁴. Disse gælder for partikler (PM_{2.5} og PM₁₀), nitrogendioxid (NO₂), svovldioxid (SO₂), benzen, kulilte (CO), bly (Pb), arsen (As), cadmium (Cd), nikkel (Ni), benzo(a)pyren og ozon.
- For det andet er der nationale emissionsreduktionstilsagn for fem luftforurenende stoffer, nemlig svovldioxid (SO₂), nitrogenoxider (NO_x), andre flygtige organiske forbindelser end metan (NMVOC), ammoniak (NH₃) og fine partikler (PM_{2.5})⁷⁵.

Især bybefolkningen udsættes fortsat for niveauer af luftforurenende stoffer, der er sundhedsskadelige⁷⁶. Luftforurening påvirker også økosystemerne negativt, hovedsagelig gennem forsuring, eutrofiering og oxidering fra troposfærisk ozon, hvilket fører til tab af biodiversitet og lavere landbrugsudbytte. Generelt er EU's borgere fortsat udsat for koncentrationer af luftforurenende stoffer, der ligger betydeligt over de niveauer, der anbefales af Verdenssundhedsorganisationen (WHO). Det Europæiske Miljøagentur anslår, at ca. 239 000 årlige dødsfald i EU-27 i 2022 skyldtes eksponering for PM_{2.5}, der overstiger niveauerne i WHO's retningslinjer for luftkvalitet⁷⁷.

Gennemførelsen af EU's politik for ren luft har medført betydelige forbedringer af luftkvaliteten: Mellem 2005 og 2022 faldt antallet af dødsfald i EU, der kan tilskrives PM_{2.5},

⁷¹ [Premature deaths caused by environmental pollution | European zero pollution dashboards.](#)

⁷² [Tainio et al., "Air pollution, physical activity and health: A mapping review of the evidence", Environment International, 2021.](#)

⁷³ [Münzel et al. "Running in polluted air is a two-edged sword – physical exercise in low air pollution areas is cardioprotective but detrimental for the heart in high air pollution areas". European Heart Journal, 2021.](#)

⁷⁴ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2024/2881 af 23. oktober 2024 om luftkvalitet og renere luft i Europa \(omarbejdning\) \(EUT L, 2024/2881, 20.11.2024\).](#)

⁷⁵ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2016/2284 af 14. december 2016 om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer, om ændring af direktiv 2003/35/EF og om ophævelse af direktiv 2001/81/EF \(EUT L 344 af 17.12.2016, s. 1\).](#)

⁷⁶ [Det Europæiske Miljøagentur \(EEA\), "Europe's air quality status 2024".](#)

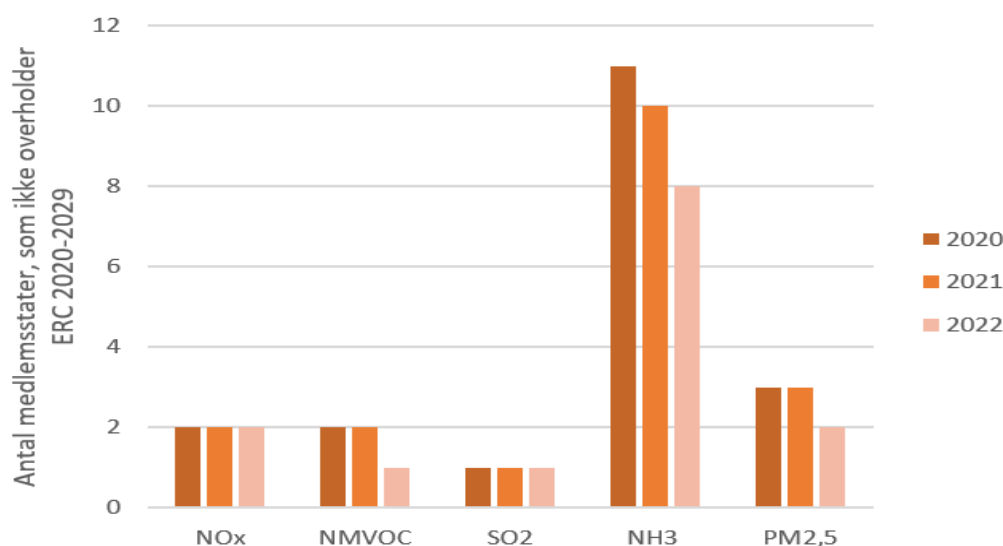
⁷⁷ [WHO global air quality guidelines: particulate matter \(PM_{2.5} and PM₁₀\), ozone, nitrogen dioxide, sulfur dioxide and carbon monoxide.](#)

med 45 %, og kom dermed tættere på at nå reduktionsmålet på 55 %, der er fastsat i handlingsplanen for nulforurening for 2030⁷⁸. Ikke desto mindre overskrides grænseværdierne for luftforurenende stoffer i henhold til luftkvalitetsdirektivet stadig i mange medlemsstater, ligesom mange medlemsstater ikke opfylder emissionsreduktionstilsagnene i NEC-direktivet, som overvåges nøje af Kommissionen.

Støj fra omgivelserne er den næstvigtigste årsag til negative sundhedsvirkninger fra miljøet efter luftforurening, som betyder, at der hvert år er 27 000 nye tilfælde af hjertesygdomme og 4,5 millioner mennesker, der lider af en stærkt forstyrret søvn i EU-27.⁷⁹ Medlemsstaterne skal øge indsatsen for at nå 2030-målet for støj⁸⁰. Direktivet om ekstern støj⁸¹ søger at beskytte menneskers sundhed ved at kræve, at medlemsstaterne vurderer støjniveauer og vedtager handlingsplaner med henblik på at forebygge og reducere ekstern støj, hvor det er nødvendigt, og navnlig hvor eksponeringsniveauer kan medføre skadelige virkninger for menneskers sundhed.

Nøgletal på EU-plan

Figur 7: Medlemsstater, der ikke overholder emissionsreduktionstilsagnene for 2020-2029 i NEC-direktivet i 2020-2022

Vigtige resultater

- Trods forbedringer er luftforurening stadig et stort sundhedsproblem i EU. Hvis grænseværdierne for luftkvalitet vedvarende er blevet overskredet, har Kommissionen konsekvent indledt traktatbrudsprocedurer vedrørende vigtige forurenende stoffer, f.eks.

⁷⁸ [Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Vejen til en sund planet for alle, EU-handlingsplan: Mod nulforurening for luft, vand og jord", 12.5.2021, dokument COM/2021/400 final.](#)

⁷⁹ [Det Europæiske Miljøagentur \(EEA\), "Health risks caused by environmental noise in Europe", 2020.](#)

⁸⁰ https://environment.ec.europa.eu/strategy/zero-pollution-action-plan/zero-pollution-targets_en.

⁸¹ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/49/EF af 25. juni 2002 om vurdering og styring af ekstern støj \(EFT L 189 af 18.7.2002, s. 12\).](#)

PM og NO₂⁸². I mange tilfælde har Domstolen allerede afsagt domme, der pålægger medlemsstaterne at træffe afhjælpende foranstaltninger⁸³.

- Medlemsstaterne skal opfylde kravene til overvågning af luftkvaliteten på en systematisk og konsekvent måde for at opnå et bedre beslutningsgrundlag for politikker for ren luft og biodiversitet på EU-plan og nationalt plan.
- I årenes løb har medlemsstaterne reduceret emissionerne af de vigtigste luftforurenende stoffer, dog i forskelligt tempo afhængigt af typen af forurenende stof og sektor. Navnlig emissionsreduktionstilsagn for NH₃, der primært stammer fra landbruget, kræver en yderligere indsats, da otte medlemsstater ikke opfyldte deres tilsagn i 2022⁸⁴. Overholdelse af disse tilsagn kræver foranstaltninger som f.eks. indførelse af landbrugsteknikker med lave emissioner, herunder til håndtering af husdyr, husdyrgødning og gødning. Fire medlemsstater opfylder ikke et eller flere emissionsreduktionstilsagn vedrørende NO_x⁸⁵, PM_{2.5}⁸⁶ NMVOC⁸⁷ og SO₂⁸⁸ i 2022.
- Der er sket en forbedring i vedtagelsen af kort og handlingsplaner i henhold til direktivet om ekstern støj, men de mangler stadig i flere medlemsstater, der er genstand for traktatbrudssager⁸⁹, hvoraf nogle er blevet indbragt for EU-Domstolen.

Eksempler på god praksis

- Irland har anvendt TAIEX-EIR-værktøjet til at tilrettelægge en workshop for flere lande om foranstaltninger til reduktion af luftforurening fra transport og husholdningers energiforbrug, som gav mulighed for udveksling af god praksis, herunder om kommunikation⁹⁰.
- Rumænien gennemførte en TAIEX-EIR-workshop om god praksis for støjbekæmpelsesforanstaltninger og støjkortlægning for at lære af andre medlemsstater og give eksempler på god praksis vedrørende gennemførelsen af støjbekæmpelsesforanstaltninger og støjkortlægning for vejtrafik, jernbanetrafik, lufthavnstrafik og industriområder⁹¹.

⁸² Verserende traktatbrudsprocedurer vedrørende PM₁₀-overskridelser for BG, CZ, HR, FR, EL, HU, IT, PL, RO, SK, SI, ES og SE, verserende traktatbrudsprocedurer vedrørende PM_{2.5}-overskridelser for IT og HR og verserende traktatbrudsprocedurer vedrørende NO₂-overskridelser for BE, DE, FR, EL, ES, IT, PL, PT og RO.

⁸³ EU-Domstolen har truffet afgørelser om overskridelser af grænseværdierne for partikler for BG, PL, RO, IT, HU, FR, SK og EL og afgørelser om NO₂-overskridelser for FR, DE, IT, ES, EL og PT.

⁸⁴ Medlemsstater, der ikke overholder NEC-direktivets emissionsreduktionstilsagn for NH₃ ifølge revisionen af opgørelsen i 2024: AT, BG, HU, IE, LT, LV, PT og SE.

⁸⁵ For NO_x: LT og RO

⁸⁶ For PM_{2.5}: HU og RO.

⁸⁷ For NMVOC: LT.

⁸⁸ For SO₂: CY.

⁸⁹ Der er i øjeblikket indledt traktatbrudsprocedurer for dårlig anvendelse af direktivet om ekstern støj for BG, DE, EL, ES, FR, HU, PL, PT, RO, SI og SK.

⁹⁰ <https://webgate.ec.europa.eu/TMSWebRestrict/resources/js/app/#/library/detail/85767?hasBackBtn=false>.

⁹¹ <https://webgate.ec.europa.eu/TMSWebRestrict/resources/js/app/#/library/detail/81665?hasBackBtn=false>.

C. Industriemissioner og kemikalier

Kontekst: langsigtede mål og tendenser, nøgleindikatorer og vigtig lovgivning på dette område

Der kan identificeres fire centrale elementer i EU's politik og lovgivning om industrielle emissioner og kemikalier.

For det første er direktivet om industrielle emissioner⁹² det vigtigste EU-instrument vedrørende reduktion af emissioner til luft, vand og jord fra store industrianlæg og intensive husdyrbrug (svin og fjerkræ). I henhold til direktivet om industrielle emissioner udstedes godkendelser til de pågældende anlæg og bedrifter af nationale godkendelsesmyndigheder på grundlag af den bedste tilgængelige teknik (BAT), som er den mest miljømæssigt effektive og økonomisk og teknisk levedygtige løsning til forebyggelse og bekæmpelse af emissioner.

Direktivet om industrielle emissioner blev revideret i 2024 med indførelsen af højere ambitioner om at nå EU's nulforureningsmål. Det nye direktiv om industrielle emissioner har til formål at i) beskytte luft, vand og jord og forebygge skadelige virkninger på menneskers sundhed og miljøet, ii) forebygge affaldsproduktion og fremme den cirkulære økonomi, iii) forbedre energi- og ressourceeffektiviteten og iv) bidrage til dekarbonisering. Det indeholder også skærpede bestemmelser om sanktioner.

For det andet har Seveso-direktivet om forebyggelse af større industrielle uheld (direktiv 2012/18/EU eller Seveso III-direktivet)⁹³ til formål at i) kontrollere risikoen for større uheld med farlige stoffer, navnlig kemikalier, ii) begrænse deres følger for menneskers sundhed og miljøet og iii) forbedre foranstaltningerne til forebyggelse, beredskab og imødegåelse af større uheld.

For det tredje fastsætter kviksølvforordningen⁹⁴ foranstaltninger og betingelser vedrørende anvendelse og oplagring af og handel med kviksølv, kviksølvforbindelser og kviksølvblandinger, fremstilling og anvendelse af og handel med produkter tilsat kviksølv og håndtering af kviksølvaffald. I revisionen af forordningen i 2024 fastsættes der regler for at håndtere de resterende bevidste anvendelser af kviksølv i EU⁹⁵.

For det fjerde skaber REACH-forordningen⁹⁶ og CLP-forordningen⁹⁷ på kemikalieområdet en omfattende ramme for forsvarlig kemikalieforvaltning gennem forbud, restriktive foranstaltninger og produktrelaterede forpligtelser⁹⁸.

⁹² [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner \(integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening\) \(omarbejdning\) \(EUT L 334 af 17.12.2010, s. 17\).](#)

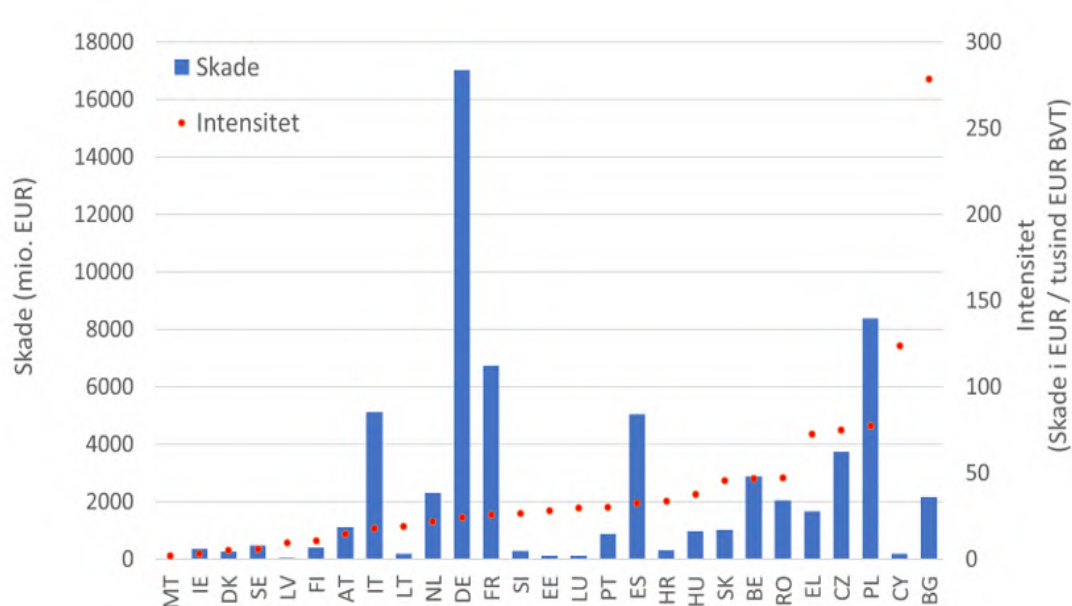
⁹³ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/18/EU af 4. juli 2012 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer og om ændring og efterfølgende ophævelse af Rådets direktiv 96/82/EF \(EUT L 197 af 24.7.2012, s. 1\).](#)

⁹⁴ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2024/1849 af 13. juni 2024 om ændring af forordning \(EU\) 2017/852 om kviksølv for så vidt angår tandfyldningsamalgam og andre produkter tilsat kviksølv, der er omfattet af begrænsninger for eksport, import og fremstilling \(EUT L, 2024/1849, 10.7.2024\).](#)

⁹⁵ Ved at udfase brugen af tandfyldningsamalgam senest den 1. januar 2025 og forbyde fremstilling og eksport af yderligere kviksølvholdige lyskilder fra den 1. januar 2026 eller den 1. januar 2028 (afhængigt af lyskilde-kategorien).

⁹⁶ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier \(REACH\), om oprettelse af et europæisk](#)

Figur 8: Skader og intensitet af industriel luftforurening (2021)

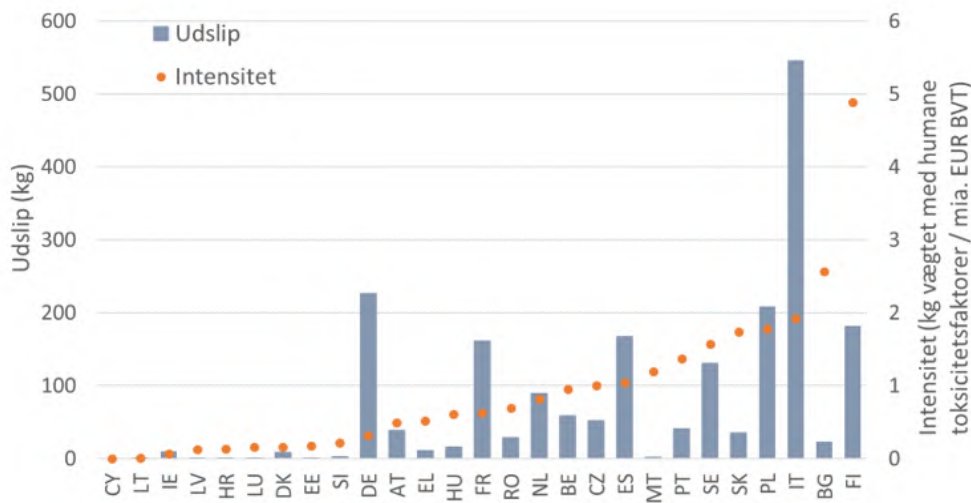
Kilde: Det Europæiske Miljøagentur (EEA), 2024, [EU large industry air pollution damage costs intensity](#)

[kemikalieagentur og om ændring af direktiv 1999/45/EF og ophævelse af Rådets forordning \(EØF\) nr. 793/93 og Kommissionens forordning \(EF\) nr. 1488/94 samt Rådets direktiv 76/769/EØF og Kommissionens direktiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF \(EUT L 396 af 30.12.2006, s. 1\).](#)

⁹⁷ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1272/2008 af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger og om ændring og ophævelse af direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF og om ændring af forordning \(EF\) nr. 1907/2006 \(EUT L 353 af 31.12.2008, s. 1\).](#)

⁹⁸ F.eks. forpligtelser vedrørende oplysningskrav (test, der skal udføres på stoffer), selvklassificering for farer, anbefalede risikohåndteringsforanstaltninger og driftsbetingelser for stoffer og blandinger.

Figur 9: Industrielle udslip og intensitet af tungmetaller til vand (2022)

Kilde: Det Europæiske Miljøagentur (EEA), 2024, [EU large industry water pollution intensity](#)

Vigtige resultater

- Ifølge European Industrial Emissions Portal (den europæiske portal for industrielle emissioner)⁹⁹ forårsagede industrielle luftemissioner mellem 2012 og 2021 en anslået skade på mellem 2,7 og 4,3 bio. EUR med et gennemsnit på 268-428 mia. EUR om året¹⁰⁰. I samme periode faldt skader forårsaget af luftforurening fra industrien med næsten 35 %, selv om de steg igen efter et fald i 2020. Størstedelen af faldet i det seneste årti fandt sted i energisektoren og har været drevet af en vellykket gennemførelse af de bedste tilgængelige teknikker og et skift til mindre forurenende og kulstofintensive brændstoffer.
- Et lille antal anlæg tegner sig fortsat for 50 % af de skader, der forårsages af de vigtigste luftforurenende stoffer. Næsten halvdelen af de 50 mest forurenende anlæg i 2021 var brunkuls- eller stenkulsfyrede termiske kraftværker, hvoraf de fleste var beliggende i Tyskland og Polen.
- Samlet set er de industrielle emissioner til vand i EU faldet over tid for alle de vigtigste forurenende stoffer. I gennemsnit er de i EU tilsyneladende blevet afkoblet fra den industrielle aktivitet, som er steget i samme periode.
- Seveso-direktivet, der omfatter ca. 12 000 industrianlæg, har bidraget til at mindske hyppigheden af større uheld og betragtes generelt som et benchmark for politikken for industrielle uheld og en model for lovgivning i mange lande verden over.

⁹⁹ [European Industrial Emissions Portal](#).

¹⁰⁰ [Det Europæiske Miljøagentur \(EEA\), "The costs to health and the environment from industrial air pollution in Europe – 2024 update"](#).

- For at sikre det fulde udbytte af denne lovgivning indledte Kommissionen traktatbrudsprocedurer mod flere medlemsstater for manglende korrekt gennemførelse af direktivet om industrielle emissioner¹⁰¹ og Seveso III-direktivet¹⁰².
- Dataene viser en relativt høj grad af manglende overholdelse af REACH- og CLP-forpligtelserne¹⁰³. Foreløbige resultater tyder på, at der mangler en korrekt ajourføring af de sikkerhedsdatablade, som cirkuleres i forsyningskæderne for at sikre korrekt information til operatørerne og garantere korrekt håndtering af kemikalier. Desuden viser resultaterne, at godkendelsesafgørelser, der fraviger forbud mod stoffer, ofte ikke blev overholdt fuldt ud med hensyn til driftsbetingelser og risikohåndteringsforanstaltninger. Endelig vedrører mange tilfælde af manglende overholdelse stoffer og blandinger, der sælges på internettet.

Eksempler på god praksis

- Der er flere eksempler på vellykket praksis i forbindelse med anvendelsen af digitale værktøjer til at mindske den administrative byrde i forbindelse med direktivet om industrielle emissioner. Belgien (Flandern) har udviklet e-tilladelser til industrielle anlæg. Finland har udviklet et digitalt værktøj til håndtering af krav til håndtering af kemikalier i industrielle anlæg. Nederlandene har udviklet flere elektroniske værktøjer til forenkling af forureningsrapportering og godkendelse af husdyrbrug (f.eks. "Permit Check", et værktøj, der viser, hvilke aktiviteter der skal ansøges om tilladelse til).
- Der er også eksempler på progressiv regulering (eller udarbejdelse af lovgivningsmæssige foranstaltninger) af nye forurenende stoffer. Fra 2024 overvåges og rapporteres PFAS i udledninger til vand fra industrien i Tjekkiet. Forpligtelsen vedrører den samlede mængde, der udledes for 20 PFAS'er. I 2023 iværksatte Frankrig en handlingsplan rettet mod PFAS-forurening. Den omfatter en målingskampagne for emissioner af 20 PFAS'er til vand fra 31 industrisektorer og for emissioner af 49 PFAS'er til luft fra affaldsforbrænding.

3. Natur og biodiversitet

Kontekst: langsigtede mål og tendenser, nøgleindikatorer og vigtig lovgivning på dette område

Biodiversitet og sunde økosystemer understøtter vores trivsel, økonomi og evne til at afbøde og tilpasse os klimaændringer. Den globale Kunming-Montreal-ramme for biodiversitet, der blev vedtaget inden for rammerne af konventionen om den biologiske mangfoldighed, har til formål at styre den globale indsats for at beskytte og genoprette biodiversiteten og sikre dens fordele for mennesker. Ved udgangen af 2024 skulle alle parter i konventionen om den biologiske mangfoldighed, herunder EU og alle medlemsstater, vedtage en national biodiversitetsstrategi eller -handlingsplan og forelægge nationale mål for gennemførelse af den globale ramme for biodiversitet.

¹⁰¹ Blandt disse er der stadig verserende sager vedrørende AT, CZ, DE, HR, IE, PL og PT.

¹⁰² AT, BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, LT, PL, PT og SK.

¹⁰³ [ECHA's forum for informationsudveksling om håndhævelsesaktiviteter.](#)

EU's biodiversitetsstrategi for 2030¹⁰⁴ er EU's vigtigste politiske instrument til at opfylde dets forpligtelser i henhold til den globale biodiversitetsramme. Den fastsætter mål på EU-plan for at beskytte og genoprette økosystemer og sikre deres bæredygtige anvendelse samt muliggør foranstaltninger til at sikre gennemførelse og støtte den globale biodiversitet.

I strategien anslås behovet for finansiering af biodiversitet til 20 mia. EUR om året, som skal mobiliseres fra offentlige og private kilder på nationalt plan og EU-plan. EU sigter mod at afsætte mindst 7,5 % af de årlige udgifter under EU-budgettet til biodiversitetsmål i 2024, som vil stige til 10 % i 2026 og 2027.

Strategien opfordrer medlemsstaterne til i højere grad at integrere biodiversitetshensyn i den offentlige og erhvervsmæssige beslutningstagning på alle niveauer og til at udvikle regnskaber for naturkapital. Ved forordning (EU) 2024/3024¹⁰⁵ indføres der nye regnskabsmoduler for økosystemer, som vil give bedre data om økosystemernes udstrækning, tilstand og tjenester fra 2026. EU-plattformen for erhverv og biodiversitet (B&B) støtter virksomheder og finansielle institutioner i indsatsen for at integrere natur og biodiversitet i deres beslutningstagning.

Biodiversitetsstrategien suppleres af EU's jordbundsstrategi for 2030¹⁰⁶ og EU's skovstrategi for 2030¹⁰⁷, som begge skitserer en ramme og konkrete foranstaltninger til at beskytte og genoprette jordbunden og skovene og sikre, at de anvendes bæredygtigt, samt styrke deres rolle i bekæmpelsen af klimaændringer og tab af biodiversitet. Begge strategier omfatter også lovgivning med henblik på at forbedre overvågningen af skove og jordbund. Loven om jordbundsovervågning er nu genstand for afsluttende interinstitutionelle forhandlinger.

Fugle- og habitatdirektiverne¹⁰⁸ og EU's forordning om naturgenopretning¹⁰⁹ er de vigtigste retlige instrumenter til at bevare og genoprette biodiversiteten på medlemsstaternes europæiske område.

Fugle- og habitatdirektiverne har resulteret i en betydelig stigning i antallet af beskyttede områder på land og til havs. Natura 2000-nettet er med sin udvælgelsesproces baseret på videnskabelige oplysninger, en biogeografisk tilgang ud over de nationale grænser og sin vision som et sammenhængende tværnationalt net af lokaliteter mere effektivt end rent nationale tilgange. Det gør det også muligt for EU at være på rette vej mod at nå målene i den

¹⁰⁴ [Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om EU's biodiversitetsstrategi for 2030, Naturen skal bringes tilbage i vores liv, 20.5.2020 \(COM\(2020\) 380 final\).](#)

¹⁰⁵ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2024/3024 af 27. november 2024 om ændring af forordning \(EU\) nr. 691/2011 for så vidt angår indførelse af nye moduler for miljøøkonomiske regnskaber \(EUT L, 2024/3024, 6.12.2024\).](#)

¹⁰⁶ [Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – EU's jordbundsstrategi for 2030 – Udnyttelse af fordelene ved en sund jordbund for mennesker, fødevarer, natur og klima \(COM\(2021\) 699 final\).](#)

¹⁰⁷ [Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Ny EU-skovstrategi for 2030 \(COM\(2021\) 572 final\).](#)

¹⁰⁸ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle \(EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7\) og Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter \(EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7\).](#)

¹⁰⁹ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2024/1991 af 24. juni 2024 om naturgenopretning og om ændring af forordning \(EU\) 2022/869 \(EUT L, 2024/1991, 29.7.2024\).](#)

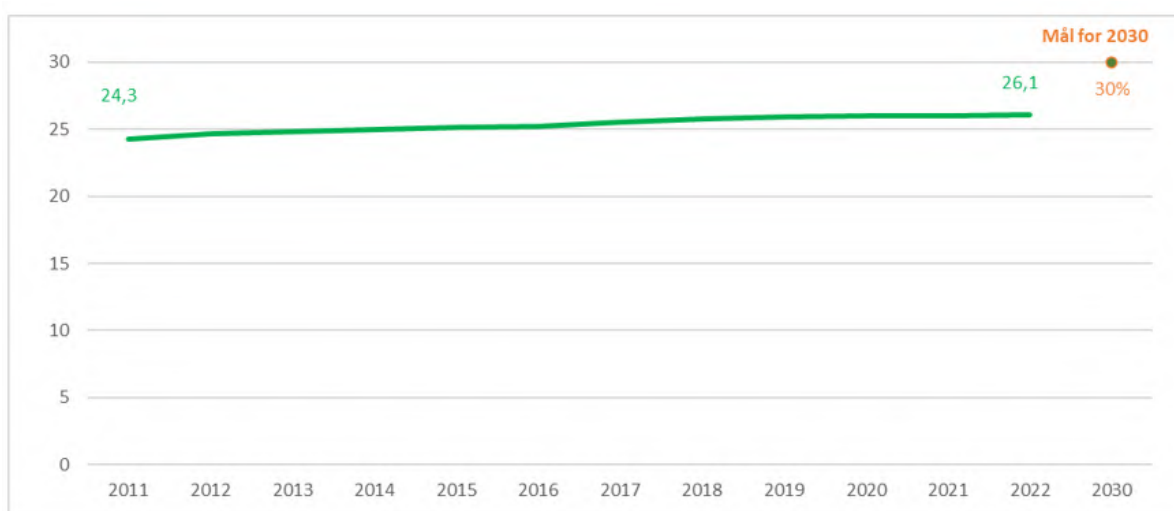
globale biodiversitetsramme om, at 30 % af land- og havområderne skal være retligt beskyttet. Direktiverne fastsætter målet om en gunstig bevaringsstatus og giver samtidig medlemsstaterne betydelig fleksibilitet til at vælge mellem en række mulige foranstaltninger, mekanismer og procedurer for at nå dette mål og tackle nye udfordringer som f.eks. klimaændringer.

I overensstemmelse med EU's biodiversitetsstrategi har EU's forordning om naturgenopretning, der blev vedtaget i 2024, til formål at indføre effektive genopretningsforanstaltninger for 20 % af EU's land- og havområder senest i 2030. Medlemsstaterne har indtil september 2026 til at forelægge udkast til nationale genopretningsplaner, der kvantificerer de områder, der skal genoprettes, og beskriver de foranstaltninger, der skal træffes for at opfylde målene og forpligtelserne i forordningen om naturgenopretning, herunder de anslåede finansieringsbehov og midlerne til den planlagte finansiering. Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at fremme det forberedende arbejde ved at trække på den bedste tilgængelige viden i en inklusiv proces, der inddrager alle relevante interessenter, og, hvor det er relevant, fremme synergier med andre medlemsstater og med eksisterende regionale samarbejdsstrukturer.

Endelig opremser forordningen om invasive ikkehjemmehørende arter¹¹⁰ på nuværende tidspunkt 88 invasive ikkehjemmehørende arter, som forårsager store skader på biodiversiteten og økonomien. I henhold til forordningen skal medlemsstaterne træffe foranstaltninger til at forhindre introduktion af invasive ikkehjemmehørende arter, sikre tidlig påvisning og hurtig udryddelse heraf og forvalte arter, der allerede er udbredte på deres område. I overensstemmelse med artikel 24, stk. 1, i forordningen om invasive ikkehjemmehørende arter skal medlemsstaterne aflægge rapport til Kommissionen om gennemførelsen af forordningen senest den 1. juni 2025.

Nøgletal på EU-plan

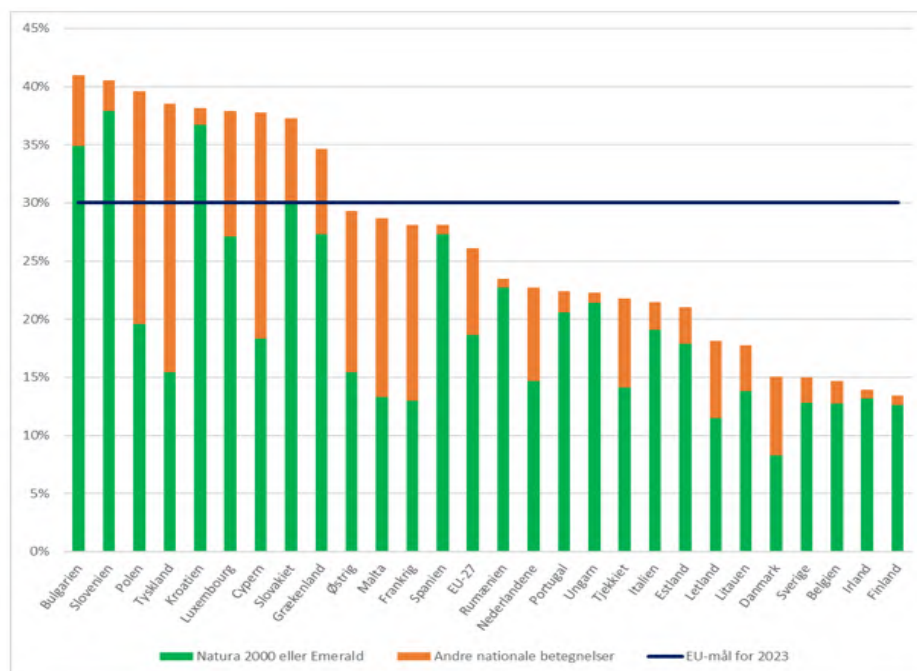
Figur 10 – Dækning af beskyttede landområder i EU-27

¹¹⁰ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1143/2014 af 22. oktober 2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter \(EUT L 317 af 4.11.2014, s. 35\).](#)

Kilde: [Beskyttede landområder i Europa | Det Europæiske Miljøagenturs websted](#)

Figur 11 – Dækning af beskyttede landområder efter land og i EU-27 ved udgangen af 2022

Kilde: [Beskyttede landområder i Europa | Det Europæiske Miljøagenturs websted](#)

Vigtige resultater

- Fugle- og habitatdirektiverne har resulteret i betydelige forbedringer i den retlige beskyttelse af mange arter, der var genstand for forsætlig forfølgelse eller ikkebæredygtige jagtniveauer. Mange tidligere truede pattedyrs- og fuglearter (herunder store rovdyr, sæler, oddere og bævere, storke, traner, hejrer og de fleste rovfugle) er kommet sig betydeligt takket være deres retlige beskyttelse i henhold til direktiverne. I nogle tilfælde kan dette have ført til udfordringer i forbindelse med sameksistens, som håndteres.
- Generelt set er tabet af biodiversitet dog stadig mere fremherskende end genopretninger. Der er behov for yderligere skridt for at forhindre naturforringelse som følge af ændringer i arealanvendelse og intensivisering af landbruget. Der er et presserende behov for at øge beskyttelsen af de levesteder, der har den værste bevaringsstatus, nemlig græsarealer, klitter, tørvemoser og vådområder samt akvatiske levesteder.
- Navnlig bør alle medlemsstater – på alle niveauer – fokusere på at nå følgende mål: a) yderligere forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder og nationalt beskyttede områder, b) udvidelse af dækningen af beskyttede områder (herunder Natura 2000-områder) med henblik på at opnå et mere robust og sammenhængende transeuropæisk naturnet, c) intensivisering af investeringerne i naturgenopretning og udarbejdelsen af nationale genopretningsplaner og d) styrkelse af inspektionsmyndighedernes kapacitet og håndhævelse over for invasive ikkehjemmehørende arter.
- Med hensyn til gennemførelsen af den globale biodiversitetsramme og de nationale biodiversitetsstrategier eller -handlingsplaner har kun 11 medlemsstater hidtil vedtaget sådanne strategier eller planer (Østrig, Cypern, Danmark, Frankrig, Ungarn, Irland,

Italien, Luxembourg, Malta, Spanien og Slovenien). Flere medlemsstater (Kroatien, Tjekkiet, Finland og Sverige) har kun forelagt nationale mål, hvoraf nogle kun er udkast. Kommissionen opfordrer alle medlemsstater, der endnu ikke har gjort det, til at vedtage nationale biodiversitetsstrategier eller -handlingsplaner og forelægge nationale mål så hurtigt som muligt i overensstemmelse med CBD-afgørelse 15/6 om "Mekanismer til planlægning, overvågning, rapportering og revision" og til at engagere sig i en hurtig gennemførelse heraf.

- Med hensyn til finansiering af biodiversitet viser skøn over finansiering til biodiversitet, som medlemsstaterne har planlagt under EU's finansieringsinstrumenter, at EU er tæt på at nå udgiftsmålet for biodiversitet på 7,5 % for 2024. Der er imidlertid betydelige forskelle i anvendelsen af biodiversitetsfinansiering på tværs af EU's medlemsstater og EU's finansieringsinstrumenter. Desuden viser skøn, at EU vil falde betydeligt under finansieringsmålet for biodiversitet for 2026 og 2027. Medlemsstaterne opfordres indtrængende til at undersøge yderligere muligheder for at mobilisere EU-finansiering til biodiversitet og til at sikre fuld udnyttelse af planlagt finansiering og undgå sen omfordeling til andre mål.

Eksempler på god praksis

- Under EU's genopretnings- og resiliensfacilitet afsatte Irland 108 mio. EUR til støtte for biodiversitet og økosystemer med fokus på at genoprette vådområder og skifte arealanvendelse fra tørveudvinding til kulstofbinding¹¹¹.
- Pilotprogrammet "Blooming Meadows" (2023-2026) under LIFE IP "LatviaNature" støtter jordere i forvaltningen af flerårige græsarealer for at øge biodiversiteten og hjælpe dem med at kvalificere sig som EU-beskyttede levesteder af fællesskabsbetydning. Initiativet er rettet mod biologisk værdifulde græsarealer, hvor de naturlige karakteristika vender tilbage, og tilbyder konsultationer, ekspertvejledning og finansiel støtte. Hvis jord opnår status som beskyttet naturtype, får de pågældende jordere ret til løbende støtte gennem finansiering under den fælles landbrugspolitik. Dette program er et eksempel på effektiv frivillig bevarelse på privat jord.

4. Klimaindsats

Kontekst: langsigtede mål og tendenser, nøgleindikatorer og vigtig lovgivning på dette område

Den menneskeskabte globale opvarmning fortsætter med at accelerere og påvirker alle regioner i verden, og opvarmningen i Europa sker dobbelt så hurtigt som det globale gennemsnit¹¹². For at begrænse opvarmningen til temperaturmålet på 1,5 °C i Parisaftalen, sikre en levedygtig fremtid for alle og undgå de værste virkninger af klimaændringerne, bør de globale drivhusgasemissioner falde med 43 % senest i 2030 og med 84 % senest i 2050 i forhold til 2019-niveauet¹¹³. Klimaændringerne betyder, at ekstreme begivenheder, herunder dødbringende hedebølger, ekstrem nedbør, orkaner, skovbrande og tørke bliver hyppigere og mere intense¹¹⁴. I 2022 var der 60 000-70 000 varmerelaterede dødsfald i Europa^{115 116}, og i

¹¹¹ Investeringsforanstaltning 1.6, "Forbedret genopretning af 33 000 hektar tørveområder" (2021-2026).

¹¹² [Copernicus, European State of the Climate: Summary 2023, 2024.](#)

¹¹³ [IPCC, Climate Change 2023: Synthesis Report – Summary for Policymakers, IPCC, Genève, 2023.](#)

¹¹⁴ [Det Europæiske Miljøagentur \(EEA\), European Climate Risk Assessment \(EUCRA\)-rapport, 2024.](#)

2023 dræbte hedebølger næsten 50 000 europæere¹¹⁷. Desuden er klimapolitikken tæt forbundet med bæredygtig ressourceanvendelse, reduktion af forurening og bevarelse af biodiversitet. Alle tre er vigtige faktorer for modvirkning af og tilpasning til klimaændringer. Klimaændringer er f.eks. en af hovedårsagerne til tab af biodiversitet, mens naturgenopretning er afgørende for tilpasningen til klimaændringerne og for at gøre vores samfund mere modstandsdygtigt.

For at EU kan bidrage til den globale indsats, fastsætter den europæiske klimalov fra 2021¹¹⁸ et bindende mål om at opnå klimaneutralitet senest i 2050 og reducere nettodrivhusgasemissionerne med mindst 55 % senest i 2030 i forhold til 1990.

Med henblik herpå har EU og dets medlemsstater indført en omfattende ramme af nye og forbedrede politikker og foranstaltninger, der betegnes som "Fit for 55-pakken". Pakken har til formål at fremskynde emissionsreduktionerne i de sektorer, der er omfattet af EU's emissionshandelssystem (EU ETS), og de sektorer, der er omfattet af forordningen om indsatsfordeling, og at øge kulstoffjernelsen i sektoren for arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug ("LULUCF-sektoren"). Parlamentet og Rådet har nu vedtaget alle forslagene i pakken med undtagelse af revisionen af energibeskatningsdirektivet¹¹⁹, således at EU's politikker nu er i overensstemmelse med ovennævnte 2030-mål. Der fokuseres i øjeblikket på gennemførelsen heraf, hvilket vil sætte EU og medlemsstaterne i stand til senest i 2030 at reducere nettodrivhusgasemissionerne med mindst 55 % i forhold til 1990¹²⁰ og at gøre stabile fremskridt med hensyn til tilpasning til klimaændringer.

I de seneste årtier har EU reduceret nettoemissionerne af drivhusgasser og samtidig fremmet økonomisk velstand. I 2022 var nettodrivhusgasemissionerne faldet med 31 % i forhold til 1990-niveauet. Dermed fortsætter EU sin kraftige reduktion af drivhusgasemissionerne, hvilket er et vigtigt skridt i retning af at opnå en netto reduktion på 55 % senest i 2030. For at lukke det resterende hul inden 2030 er det afgørende, at emissionsreduktionerne fortsætter i et hurtigt tempo i de kommende år. For så vidt angår vejen mod klimaneutralitet senest i 2050 foreslog Kommissionen den 2. juli 2025 at ændre den europæiske klimalov ved at fastsætte et mellemliggende klimamål for 2040 på 90 %.

¹¹⁵ [Ballester J. et al., "Heat-related mortality in Europe during the summer of 2022", Nature Medicine, nr. 29, 1857-1866, 2023.](#)

¹¹⁶ [Kommissionens meddelelse om håndtering af klimarisici, marts 2024.](#)

¹¹⁷ [Gallo et al., "Heat-related mortality in Europe during 2023 and the role of adaptation in protecting health". Nature Medicine, 2024.](#)

¹¹⁸ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2021/1119 af 30. juni 2021 om fastlæggelse af rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning \(EF\) nr. 401/2009 og \(EU\) 2018/1999 \("den europæiske klimalov"\) \(EUT L 243 af 9.7.2021, s. 1\).](#)

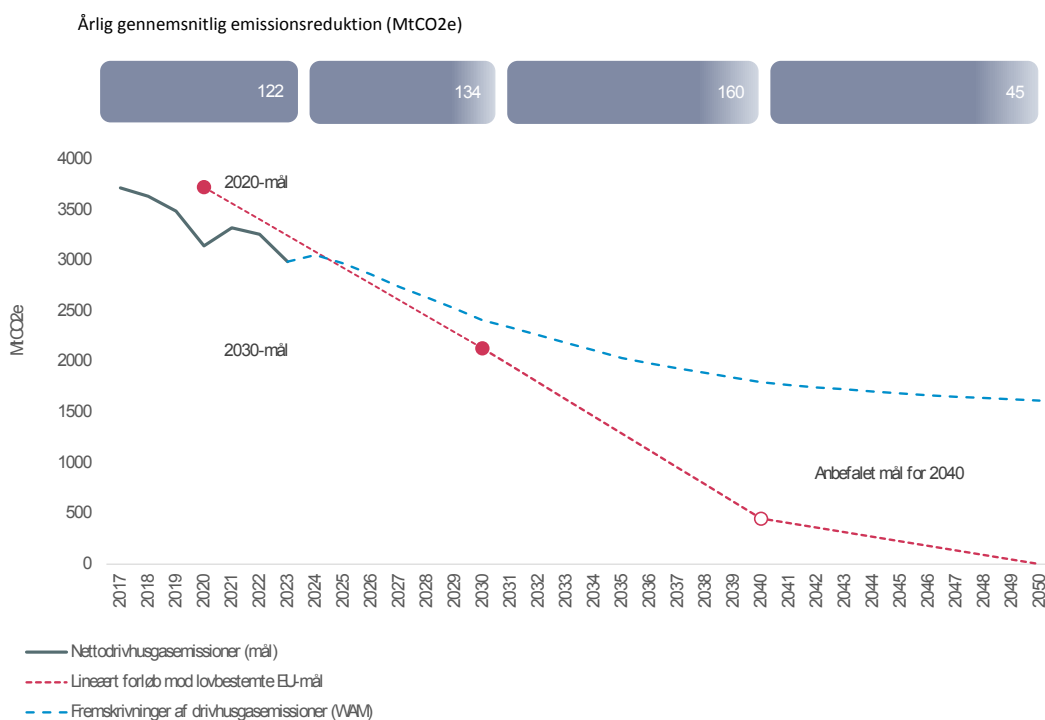
¹¹⁹ Dette omfatter det reviderede EU ETS-direktiv, et nyt emissionshandelssystem for bygninger, vejtransport og brændstoffer, markedsstabilitetsreserven, forordningen om indsatsfordeling, CO₂-standarder for biler og varevogne, forordningen om arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug, CO₂-grænsetilpasningsmekanismen, oprettelsen af den sociale klimafond, FuelEU Maritime, forordningen om infrastruktur for alternative brændstoffer (AFIR), ReFuel EU Aviation, direktivet om energieffektivitet og direktivet om vedvarende energi. Forslaget til revision af energibeskatningsdirektivet er det eneste, som parterne endnu ikke er nået til enighed om.

¹²⁰ Den vedtagne lovgivning forventes at resultere i en indenlandsk netto reduktion af drivhusgasemissioner på 57 % i 2030 i forhold til 1990.

Der kan findes flere oplysninger om gennemførelsen af klimapolitikken i statusrapporten om klimaindsatsen¹²¹.

Nøgletal på EU-plan

Figur 12: EU's nettodrivhusgasemissioner, fremskrivninger og mål

Vigtige resultater

- Flere medlemsstater har problemer med gennemførelsen af emissionshandelssystemet for bygningssektoren, vejtransportsektoren og andre sektorer (ETS2). 12 medlemsstater har ikke givet meddelelse om gennemførelsen¹²², og 5 medlemsstater har kun givet meddelelse om delvis gennemførelse¹²³.
- I forordningen om indsatsfordeling fastsættes et EU-dækkende mål om at reducere emissionerne fra indsatsfordelingssektorerne med 40 % senest i 2030 i forhold til 2005-niveauerne. Det overordnede EU-mål er opdelt i nationale mål for reduktion af drivhusgasemissioner for 2030 og årlige grænser for drivhusgasemissioner for medlemsstaterne. I 2022 lå emissionerne i hele EU i sektorerne i forordningen om indsatsfordeling 3,1 % under den aggregerede emissionsgrænse, mens emissionerne oversteg de årlige emissionstildelinger i otte medlemsstater¹²⁴.

¹²¹ [Climate Action Progress Report](#).

¹²² Bulgarien, Tjekkiet, Estland, Spanien, Frankrig, Kroatien, Ungarn, Luxembourg, Letland, Polen, Portugal og Rumænien.

¹²³ Belgien, Cypern, Finland, Slovenien og Slovakiet.

¹²⁴ Kroatien, Cypern, Ungarn, Italien, Irland, Litauen, Malta og Rumænien.

- LULUCF-målet er at øge det landbaserede nettooptag i EU med yderligere -42 mio. ton CO₂-ækvivalenter (MtCO_{2e}) senest i 2030¹²⁵. Dette vil resultere i et samlet nettooptag på EU-plan på – 310 MtCO_{2e}. På grundlag af data for to år inden for overholdelsesperioden 2021-2025 og eksklusive den fleksibilitet, som medlemsstaterne havde til rådighed ved udgangen af overholdelsesperioden, havde otte medlemsstater regnskabsmæssige debiteringer, hvilket betyder, at de kan få svært ved at opfylde forpligtelsen i 2025, og Frankrig, Finland og Tjekkiet havde de største debiteringer¹²⁶. I 19 medlemsstater er de bogførte optag højere end de bogførte emissioner, hvilket betyder, at de er i overensstemmelse med "no-debit"-forpligtelsen, idet Rumænien, Spanien og Tyskland har den største nettokredit i EU¹²⁷.

5. Forvaltning

Kontekst: langsigtede mål og tendenser og vigtig lovgivning på dette område

Miljøforvaltning er et bredt begreb, som vedrører medlemsstaternes aktiviteter med hensyn til integration af miljøhensyn i beslutningstagningen, offentlig deltagelse, adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, udveksling af miljøoplysninger, håndtering af miljøansvar samt håndhævelse og afskrækkelse på medlemsstatsniveau (gennem effektive inspektioner, retsforfølgning og sanktioner). EU-støttede kapacitetsopbygningsaktiviteter kan forbedre miljøforvaltningen i medlemsstaterne.

Direktivet om miljøoplysninger¹²⁸ er en central del af miljøforvaltningen. Inspire-direktivet¹²⁹ har desuden til formål at etablere en europæisk geodatainfrastruktur til deling af offentlige miljøgeodata mellem offentlige myndigheder og med virksomheder og offentligheden. De fleste medlemsstater¹³⁰ bør stadig gøre geodata mere bredt tilgængelige og prioritere miljødatasæt i forbindelse med gennemførelsen af Inspire-direktivet, navnlig de datasæt, der er udpeget som geodatasæt af høj værdi. Som en del af GreenData4All-initiativet¹³¹ er Kommissionen i øjeblikket ved at foretage en evaluering af Inspire-direktivet.

I lyset af konkurrenceevnekompasset¹³² og aftalen om ren industri¹³³ skal EU-institutioner samt nationale og lokale institutioner gøre en stor indsats for at udarbejde enklere regler og

¹²⁵ Sammenlignet med det årlige gennemsnit af nettooptag i referenceperioden 2016-2018.

¹²⁶ Medlemsstater med debet i faldende størrelsesorden: Frankrig, Finland, Tjekkiet, Portugal, Slovenien, Estland, Belgien og Cypern.

¹²⁷ Medlemsstater med kreditter i stigende størrelsesorden: Malta, Luxembourg, Letland, Nederlandene, Slovakiet, Kroatien, Grækenland, Bulgarien, Polen, Litauen, Italien, Østrig, Irland, Ungarn, Sverige, Danmark, Tyskland, Spanien og Rumænien.

¹²⁸ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF af 28. januar 2003 om offentlig adgang til miljøoplysninger og om ophævelse af Rådets direktiv 90/313/EØF \(EUT L 41 af 14.2.2003, s. 26\).](#)

¹²⁹ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/2/EF af 14. marts 2007 om opbygning af en infrastruktur for geografisk information i Det Europæiske Fællesskab \(Inspire\) \(EUT L 108 af 25.4.2007, s. 1\).](#)

¹³⁰ Bulgarien, Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Ungarn, Irland, Italien, Litauen, Letland, Nederlandene, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien og Sverige.

¹³¹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/InspireMIG/Action+3.1+GreenData4all+initiative>.

¹³² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Et konkurrenceevnekompass for EU (COM(2025) 30 final).

fremskynde de administrative procedurer, samtidig med at miljøbeskyttelsen og beskyttelsen af menneskers sundhed opretholdes. Nationale og lokale institutioner opfordres til at udnytte de forenklingsmuligheder, der findes i EU's miljølovgivning, bedst muligt, navnlig ved at kombinere miljøvurderinger og udnytte digitaliseringens fulde potentiale i forbindelse med udstedelse af tilladelser.

Direktivet om vurdering af indvirkning på miljøet (VVM) og direktivet om strategisk miljøvurdering (SMV)¹³⁴ er udformet med henblik på at identificere potentielle væsentlige miljøvirkninger af henholdsvis nye projekter og planer/programmer, inden der træffes en beslutning. En vigtig fordel ved sådanne vurderinger er, at de øger gennemsigtigheden og den sociale accept, samtidig med at de fremmer bæredygtige løsninger. Høringer af offentligheden, miljømyndigheder samt lokale og regionale myndigheder er centrale elementer i vurderingsprocedurerne. Ti medlemsstater¹³⁵ står over for traktatbrudssager om gennemførelsen af direktivet om vurdering af virkning på miljøet. Nogle medlemsstater¹³⁶ har ikke givet tilstrækkelige oplysninger om VVM-processernes fremdrift. Og over halvdelen af medlemsstaterne¹³⁷ har endnu ikke sikret, at relevante oplysninger om VVM- og SMV-procedurer stilles til rådighed i et passende elektronisk format, rettidigt og på det relevante administrative niveau.

Adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet er fortsat en prioritet for Kommissionen, navnlig med henblik på at lette håndhævelsen af den seneste miljølovgivning¹³⁸. EU har gjort en betydelig indsats for at indarbejde bestemmelser om adgang til klage og domstolsprøvelse i instrumenter som f.eks. direktivet om byspildevand¹³⁹, direktivet om luftkvalitet¹⁴⁰ og forordningen om skovrydning¹⁴¹. Desuden er bestemmelserne om adgang til klage og domstolsprøvelse i direktivet om industrielle emissioner blevet styrket i det reviderede direktiv om industrielle emissioner¹⁴². Traktatbrudsprocedurer mod medlemsstater har også haft til formål at sikre en ensartet anvendelse af EU-Domstolens

¹³³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Aftalen om ren industri: En fælles køreplan for dekarbonisering og konkurrenceevne. (COM(2025) 85 final).

¹³⁴ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet \(kodifikation\) \(EUT L 26 af 28.1.2012, s. 1\)](#) og [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planer og programmers indvirkning på miljøet \(EFT L 197 af 21.7.2001, s. 30\)](#).

¹³⁵ Østrig, Kroatien, Danmark, Finland, Frankrig, Ungarn, Irland, Polen, Slovakiet og Sverige.

¹³⁶ Østrig, Belgien, Tjekkiet, Frankrig, Tyskland, Irland, Italien, Nederlandene, Portugal og Spanien.

¹³⁷ Østrig, Belgien, Cypern, Tjekkiet, Danmark, Estland, Finland, Grækenland, Ungarn, Irland, Italien, Letland, Nederlandene, Polen, Portugal, Spanien, Rumænien og Slovakiet.

¹³⁸ [Meddelelse fra Kommissionen om den europæiske grønne pagt, 11.12.2019 \(COM\(2019\) 640 final\)](#).

¹³⁹ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2024/3019 af 27. november 2024 om rensning af byspildevand \(omarbejdning\) \(EUT L, 2024/3019, 12.12.2024\)](#).

¹⁴⁰ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2024/2881 af 23. oktober 2024 om luftkvalitet og renere luft i Europa \(omarbejdning\) \(EUT L, 2024/2881, 20.11.2024\)](#).

¹⁴¹ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2023/1115 af 31. maj 2023 om tilgængeliggørelse på EU-markedet og eksport fra Unionen af visse råvarer og produkter, der er forbundet med skovrydning og skovforringelse, og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 995/2010 \(EUT L 150 af 9.6.2023, s. 206\)](#).

¹⁴² [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner \(integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening\) \(omarbejdning\) \(EUT L 334 af 17.12.2010, s. 17\)](#).

retspraksis vedrørende adgang til klage og domstolsprøvelse¹⁴³. Der er imidlertid kun gjort begrænsede fremskridt blandt medlemsstaterne med hensyn til at forbedre adgangen til klage og domstolsprøvelse, navnlig med hensyn til planer og programmer vedrørende vand, luft, støj og natur. De hindringer, der blev identificeret i EIR 2022, f.eks. procedurernes varighed eller uforholdsmæssigt store omkostninger, er stadig til stede i 19 medlemsstater¹⁴⁴

EU's relevante retlige ramme er blevet væsentligt forbedret med indførelsen af nye detaljerede bestemmelser om inspektioner og sanktioner i flere nye eller reviderede EU-retsakter, f.eks. det reviderede direktiv om industrielle emissioner og forordningen om overførsel af affald. Det er afgørende, at medlemsstaterne stiller tilstrækkelige ressourcer til rådighed for deres inspektions- og håndhævelsesmyndigheder og sikrer specialisering.

For at imødegå den stadig stigende og alvorlige miljøkriminalitet trådte det nye direktiv om miljøkriminalitet, som erstatter det tidligere direktiv fra 2008 (direktiv 2008/99/EF), i kraft i maj 2024¹⁴⁵. Medlemsstaterne skal gennemføre det nye direktiv om miljøkriminalitet i national ret senest den 21. maj 2026 og opfordres til at træffe yderligere og mere ambitiøse foranstaltninger for at styrke bekæmpelsen af miljøkriminalitet, f.eks. ved at styrke håndhævelseskæden og mere effektivt bekæmpe miljøkriminalitet gennem bedre uddannelse, koordinering, samarbejde og strategiske tilgange.

Formålet med miljøansvarsdirektivet¹⁴⁶ er at opstille en ramme for miljøansvar, der bygger på princippet om, at forureneren betaler, med henblik på at forebygge og afhjælpe miljøskader. Miljøansvarsdirektivets mål bidrager til at standse tabet af biodiversitet og sikre rent vand og sund jordbund. I april 2025 afsluttede Kommissionen evalueringen af miljøansvarsdirektivet og konkluderede, at miljøansvarsdirektivet ikke anvendes ensartet i alle medlemsstater, og at det ikke anvendes i tilstrækkelig grad i nogle medlemsstater, selv det har været effektivt med hensyn til at sikre, at alle EU's medlemsstater har regler, der omhandler miljøskader.

Endelig finansierer Kommissionen teknisk bistand og kapacitetsopbygning for at støtte miljøforvaltningen i medlemsstaterne. Kommissionen anvender tre hovedværktøjer til dette formål: ComPAct, TSI og TAIEX-EIR-peer-to-peer-værktøjet:

- Kommissionens ComPAct-initiativ fra 2023¹⁴⁷ bistår offentlige forvaltninger og nationale myndigheder i medlemsstaterne med at gennemføre reformer og foregribe fremtidige tendenser med specifikke foranstaltninger, der gennemføres i 2025 og 2026. ComPAct fremmer anvendelsen af EIR til at identificere de grundlæggende årsager til medlemsstaternes ineffektive gennemførelse af miljøløvgivning og -politik med henblik på at udforme støtteforanstaltninger til forbedring af miljøforvaltningen.

¹⁴³ Østrig, Bulgarien, Ungarn, Malta, Nederlandene, Polen, Slovakiet og Slovenien

¹⁴⁴ Østrig, Belgien, Bulgarien, Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Finland, Tyskland, Ungarn, Irland, Italien, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien og Sverige.

¹⁴⁵ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv \(EU\) 2024/1203 af 11. april 2024 om strafferetlig beskyttelse af miljøet og om erstatning af direktiv 2008/99/EF og 2009/123/EF \(EUT L 2024/1203, 30.4.2024\)](#).

¹⁴⁶ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader \(EUT L 143 af 30.4.2004, s. 56\)](#).

¹⁴⁷ [Meddelelse fra Kommissionen, "Styrkelse af det europæiske administrative rum \(ComPAct\)", 25.10.2023 \(COM\(2023\) 667 final\)](#) og https://reform-support.ec.europa.eu/public-administration-and-governance-coordination/enhancing-european-administrative-space-compact_en.

- Instrumentet for teknisk støtte er EU's primære finansieringsprogram, der yder skræddersyet teknisk ekspertise til medlemsstaterne, når de skal udforme og gennemføre reformer¹⁴⁸. Den ydede støtte er efterspørgselsstyret og kræver ikke medfinansiering fra medlemsstaterne. Instrumentet er tilgængeligt for alle medlemsstater, der står over for udfordringer i forbindelse med udformning, udvikling og gennemførelse af reformer. Dette omfatter både reformer, der har til formål at opfylde EU's prioriteter, og reformer, der gennemføres på medlemsstatens eget initiativ. Hvert år skal medlemsstaterne indsende deres anmodninger senest den 31. oktober. Kommissionen godkender derefter de mest presserende og kvalitetsmæssigt bedste anmodninger inden for rammerne af sit årlige budget og sine ressourcer. Siden starten har efterspørgslen hvert år oversteget det tilgængelige budget og de tilgængelige ressourcer betydeligt (budgettet er på 864,4 mio. EUR for perioden 2021-2027 i løbende priser). Instrumentet for teknisk støtte har ydet et væsentligt bidrag til gennemførelsen af miljøreformer. Instrumentet for teknisk støtte har f.eks. støttet projekter om grøn budgettering, gennemførelse af princippet om ikke at gøre væsentlig skade i de offentlige finanser, udarbejdelse af nationale finansieringsplaner for bevarelse af biodiversitet og fjernelse af miljøskadelige subsidier.
- TAIEX-EIR-peer-to-peer-værktøjet¹⁴⁹ er et fleksibelt, efterspørgselsstyret og skræddersyet værktøj, der er hurtigt at implementere, og som støtter peer-to-peer-udvekslinger mellem medlemsstaternes nationale, regionale og lokale myndigheder, der gennemfører miljøpolitik og -lovgivning. Peerlæringsaktiviteterne opbygger kapacitet og forbedrer færdighederne hos de nationale miljømyndigheder og bidrager til at udveksle erfaringer og god praksis. Programmet er blevet gennemført med gode resultater med inddragelse af alle medlemsstater og forskellige niveauer af miljømyndigheder – fra lokale til nationale – med omkring 100 TAIEX-EIR peer-to-peer-arrangementer (workshopper, studiebesøg og ekspertmissioner) siden 2017. Siden 2022 har Kommissionen besluttet at afholde strategiske flagskibworkshopper med deltagelse af flere lande for at fremlægge ny eller kommende lovgivning for alle medlemsstater, og der er indtil videre afholdt 19 workshopper med deltagelse af flere lande (situationen pr. 3. april 2025).

Eksempler på god praksis

- Rumænien har udarbejdet nationale retningslinjer for udarbejdelse af VVM-rapporter om vandkraftprojekter.
- Spanien har udviklet IT-værktøjer til risikoanalyse, som kan bruges til at beregne den finansielle sikkerhed og til at sætte tal på omkostningerne til afhjælpningsforanstaltninger i henhold til miljøansvarsdirektivet.

¹⁴⁸ Se [forordningen om oprettelse af et instrument for teknisk støtte](#) og [TSI-webstedet](#).

¹⁴⁹ Se https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review/peer-2-peer_en.

6. Finansiering

Kontekst: langsigtede mål og tendenser, nøgleindikatorer og vigtig lovgivning på dette område

For at støtte en bæredygtig konkurrenceevne er det afgørende, at EU's miljølovgivning gennemføres fuldt ud og finansieres ordentligt. Størstedelen af finansieringen skal komme fra medlemsstaternes offentlige budget og private midler. EU-midler (navnlig samhørighedspolitikken, den fælles landbrugspolitik og genopretnings- og resiliensfaciliteten) yder imidlertid et betydeligt bidrag¹⁵⁰ til at styre gennemførelsen og bidrager til at opfylde EU's behov for miljøinvesteringer, som stadig er betydelige.

Investeringsplanen for den europæiske grønne pagt fra 2020 forbinder miljøfinansiering og -investeringer og mobiliserer 1 bio. EUR i grønne investeringer (offentlige og private) i løbet af årtiet. Den støttes af EU-budgettet for 2021-2027, herunder den flerårige finansielle ramme (FFR), og har siden 2021 modtaget yderligere støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten. I øjeblikket omfatter forskellige programmer, der tegner sig for ca. halvdelen af EU-budgettet for 2021-2027 (f.eks. genopretnings- og resiliensfaciliteten, fondene under samhørighedspolitikken og InvestEU-fonden), princippet om ikke at gøre væsentlig skade med henblik på at undgå at støtte aktiviteter, der skader EU's klima- og miljømål¹⁵¹.

EU-klassificeringssystemet for bæredygtige aktiviteter¹⁵² og andre initiativer vedrørende bæredygtig finansiering (f.eks. forordningen om oplysninger om bæredygtig finansiering og EU-standarden for grønne obligationer) er begyndt at øge gennemsigtigheden og integrere miljøhensyn, og det forventes at omdirigere private kapitalstrømme i retning af miljømålene.

Forordningen om naturgenopretning¹⁵³ vil kræve mobilisering af offentlig og privat finansiering, herunder innovative finansieringsværktøjer, for at lukke hullerne i genopretningen af biodiversitet og økosystemer.

EIR-processen omhandler stadig investeringsbehovene i forbindelse med gennemførelsen på miljøområdet, og disse sammenlignes med de ressourcer, der hidtil er stillet til rådighed, som reaktion på mandatet i investeringsplanen for den europæiske grønne pagt fra 2020.

¹⁵⁰ EU-midlerne anslås at udgøre 20 % af den samlede miljøfinansiering fra EU, nationale og private kilder tilsammen. Heraf hører 4,1 % til samhørighedspolitikken, 3,4 % til den fælles landbrugspolitik, 8,6 % til genopretnings- og resiliensfaciliteten og 2,6 % til EIB. Samhørighedspolitikken yder et bidrag på 120 mia. EUR til klimamål og 78 mia. EUR til miljømål i perioden 2021-2027.

¹⁵¹ [Beltran Miralles, M., Gourdon, T., Seigneur, I., Arranz Padilla, M. og Pickard Garcia, N., "The implementation of the 'Do No Significant Harm' principle in selected EU instruments", Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2023, JRC135691.](#)

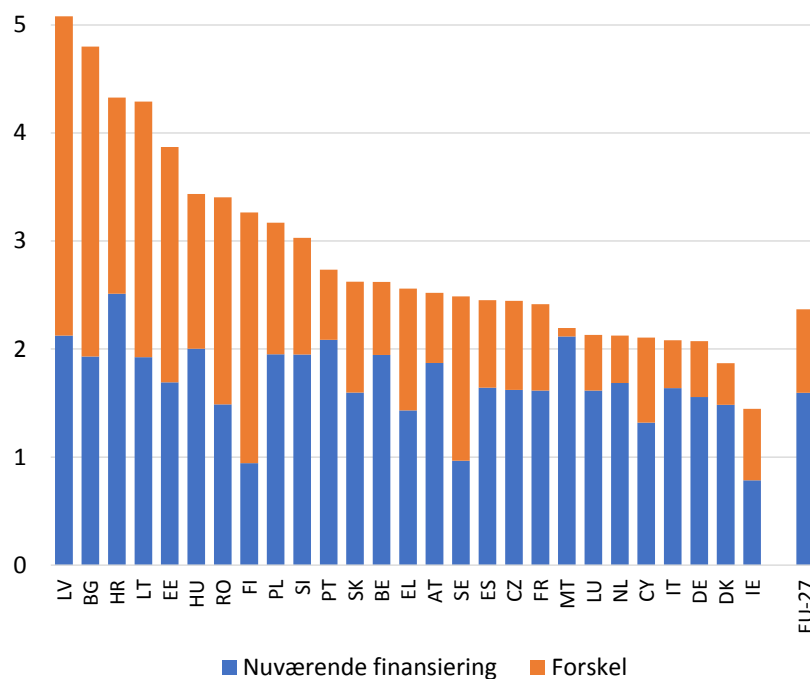
¹⁵² Forordning (EU) 2020/852 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer, delegeret forordning (EU) 2021/2139 af 4. juni 2021 (delegeret retsakt om klima), delegeret forordning (EU) 2022/1214 af 9. marts 2022 (supplerende delegeret retsakt om klima), delegeret forordning (EU) 2023/2485 af 27. juni 2023 om ændring af den delegerede retsakt om klima og delegeret forordning (EU) 2023/2486 af 27. juni 2023 (delegeret retsakt om miljø).

¹⁵³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1991 af 24. juni 2024 om naturgenopretning og om ændring af forordning (EU) 2022/869. Se https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/nature-restoration-regulation_en.

Tabel 2: Anslået fordeling af EU's investeringsunderskud på miljøområdet

Miljømålsætning	Anslået investeringsunderskud (EU-27, pr. år)	
	mia. EUR	% af total
Cirkulær økonomi og affald	26,6	22 %
Forebyggelse og bekæmpelse af forurening	35,6	29 %
Beskyttelse og forvaltning af vandområder	22,4	18 %
Biodiversitet og økosystemer	37,4	31 %
I alt	122,0	100 %

Figur 13: Samlet finansierings- og investeringsunderskud på miljøområdet i EU-27 (2021-2027, % af BNP)

Kilde: GD for Miljø's beregninger, 2025

Vigtige resultater

¹⁵⁴ Kilde: Intern analyse foretaget af GD for Miljø, 2025.

- Det samlede finansieringsniveau for miljøinvesteringer¹⁵⁵ (fra nationale kilder og EU-kilder tilsammen) i 2021-2027 anslås til ca. 1,6 % af BNP i EU-27. Dette er højere end skønnet i EIR 2022 (0,6-0,7 % af BNP for 2014-2020), hovedsagelig på grund af en betydelig stigning i basisinvesteringerne i den cirkulære økonomi¹⁵⁶. 17 % af den anslåede finansiering kommer fra EU-finansiering i hele EU-27¹⁵⁷. I nogle lande kommer over 50 % (f.eks. Grækenland, Rumænien og Bulgarien) eller næsten 50 % (f.eks. Kroatien og Slovakiet) fra EU-midler. Som et EU-gennemsnit kom halvdelen af den samlede finansiering (50,2 %) fra offentlige kilder (EU-midler og nationale offentlige kilder tilsammen), og for ni landes vedkommende er andelen af offentlig finansiering over to tredjedele, hvilket viser betydningen af offentlige finansieringskilder.
- Det årlige behov for miljøinvesteringer på EU-plan i programmeringsperioden 2021-2027 anslås til ca. 2,4 % af BNP, hvilket tyder på et betydeligt investeringsunderskud (0,8 % af BNP, svarende til 122 mia. EUR om året), som skal afhjælpes for at sikre gennemførelsen af miljøprioriteterne og støtte EU's grønne omstilling. Underskuddet varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat – fra 0,4 % til 2,9 % af BNP¹⁵⁸.
- Næsten halvdelen af investeringsunderskuddet på miljøområdet vedrører (summen af) bekæmpelse af forurening (29 %) og beskyttelse og forvaltning af EU's vandområder (18 %). Det årlige finansieringsunderskud for biodiversitet og økosystemer er på ca. 31 % af det samlede beløb og når op på 37 mia. EUR om året¹⁵⁹. Investeringsunderskuddet for den cirkulære økonomi og affald anslås til 22 % af det samlede beløb, hvilket svarer til mindst 27 mia. EUR om året.
- Det yderligere investeringsbehov (dvs. investeringsunderskuddet) til modvirkning af klimaændringer (energi og transport) blev anslået til 477 mia. EUR om året (i forhold til 2030-målene) med yderligere 35 mia. EUR om året til REPowerEU og yderligere (kumulativt) 92 mia. EUR i 2023-2030 til fremme af EU's nettonulproduktionskapacitet¹⁶⁰. Omkostningerne til klimatilpasning kan også være betydelige – fra 35-62 mia. EUR (snævrere anvendelsesområde) til 158-518 mia. EUR (bredere anvendelsesområde) om året. De grønne investeringer, der er afsat til energi og transport, støtter i høj grad miljømålene, f.eks. at gøre Europas luft renere eller bidrage til

¹⁵⁵ Grøn finansiering omfatter klimafinansiering, men også finansiering af specifikke miljømål som f.eks. industriforureningskontrol, vandforvaltning og beskyttelse af biodiversitet. I betragtning af dets anvendelsesområde ser EIR-processen særskilt på disse.

¹⁵⁶ Efter Eurostats revision af CE-indikatoren for private investeringer (cei_cie012), som øgede referencescenariet fra ca. 20 mia. EUR om året til ca. 120 mia. EUR om året (via en bredere sammensætningsliste), hvilket også øger det samlede investeringsbehov. Bemærk også, at en bredere registrering af de relevante EU-midler også bidrog til at øge det anslåede finansieringsniveau.

¹⁵⁷ Med ca. 3 % ekstra fra EIB, hvilket bringer EU's samlede bidrag op på ca. 20 %.

¹⁵⁸ Kilde: GD for Miljø. Bemærk, at vandresiliens og den udbredte gennemførelse af den cirkulære økonomi kan øge investeringsbehovene. Dette er i øjeblikket genstand for (mere) detaljerede undersøgelser vedrørende investeringsbehovene.

¹⁵⁹ Herunder også yderligere omkostninger ved bæredygtig jordforvaltning som følge af [initiativet vedrørende jordbundsovervågning](#) ud over det, der allerede er medtaget for bæredygtig jordforvaltning blandt omkostningerne ved biodiversitetsstrategien for 2030.

¹⁶⁰ [Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, "Investment needs assessment and funding availabilities to strengthen EU's Net-Zero technology manufacturing capacity", SWD\(2023\) 68 final, 2023.](#)

at reducere ekstern støj. De vil dog f.eks. ikke opfylde de betydelige behov inden for vand- og affaldsinfrastruktur og forvaltningen heraf.

- Ud af den samlede tildeling fra genopretnings- og resiliensfaciliteten (tilskud og lån) på 650 mia. EUR bidrager 343 mia. EUR til den grønne omstilling (ca. 53 %). Af det samlede grønne bidrag vedrører 27 % energieffektivitet, 26 % bæredygtig mobilitet og 19 % vedvarende energi og net. Det samlede bidrag til miljømålene når op på 13 %: Vand og hav tegner sig for 6 %, omstillingen til cirkulær økonomi 4 %, biodiversitet 2 % og (særlig) forebyggelse og bekæmpelse af forurening 1 %. For genopretnings- og resiliensfaciliteten som helhed anslås klimaudgifterne desuden til ca. 42 %, hvilket er over målet på 37 %¹⁶¹.
- Miljøafgifter nåede op på 2,02 % af BNP (320,8 mia. EUR) i 2022 (EU-27), hvoraf 1,56 % var energiafgifter, 0,38 % transportafgifter og 0,08 % forurenings-/ressourceafgifter. De samlede energisubsidier nåede op på 354 mia. EUR i 2023 (EU-27), hvoraf 213 mia. EUR vedrørte energieferspørgslen, 75 mia. EUR vedrørte støtte til produktion, 44 mia. EUR vedrørte støtte til energieffektivitet, 9 mia. EUR vedrørte støtte til infrastruktur, 7 mia. EUR vedrørte støtte til FoU, og 5 mia. EUR vedrørte støtte til omstrukturering af industrien. Subsidierne til fossile brændstoffer i EU-27 beløb sig til 56 mia. EUR i 2021 (0,36 % af EU's BNP, var stabile over tid, varierede fra medlemsstat til medlemsstat og spændte mellem 0,10 % og 1,40 %)¹⁶².

Eksempler på god praksis

- Nogle medlemsstater har indført mængde- og vægtbaseret afregning for affald, der produceres af husholdninger og virksomheder og indsamles af affaldsindsamlingsmyndighederne. Dette instrument støtter princippet om affaldsforebyggelse.
- Tyskland, Frankrig, Nederlandene, Italien og Spanien skilte sig ud med et højt niveau af udstedelser af grønne obligationer i 2021-2023 på i alt 420 mia. EUR (73 % af EU's samlede udstedelse).
- Italien gjorde fremskridt med hensyn til sporing og rapportering af de miljømæssige virkninger af landets nationale budget (grøn budgettering). Siden 2000 har Italien udarbejdet rapporter om planlagte udgifter til miljøbeskyttelse og ressourceforvaltning. Rapporteringen omfattede også 12 indikatorer for retfærdig og bæredygtig velfærd i overensstemmelse med målene for bæredygtig udvikling og målene i 2030-dagsordenen.

¹⁶¹ Se resultattavlen for genopretning og resiliens på https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

¹⁶² [Jan Nill, Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Økonomiske og Finansielle Anliggender, "Fossil Fuel Subsidies in EU Member States – Trends and Analytical Challenges", Discussion Paper 214, 2024.](#)